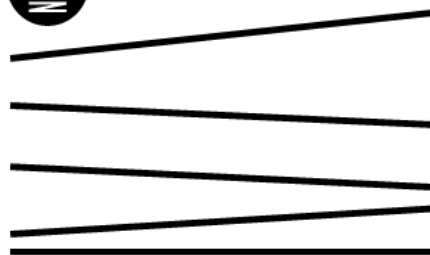

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Krybskytten og Pigen med Guldhaaret :
Fængselshistorie fra Børnehuset : samt
Fortællinger af danske Forfattere.

Udgivet år og sted | Publication time and place: København : Forlagsboghandleren, [1907]

Fysiske størrelse | Physical extent:

[72] s. :

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

KRYBSKYTTEN

OG

PIGEN MED GULDHAARET

FÆNGSELSHISTORIE FRA BØRNEHUSET

SAMT FORTÆLLINGER

AF

DANSKE FORFATTERE

MED ILLUSTRATIONER

KØBENHAVN

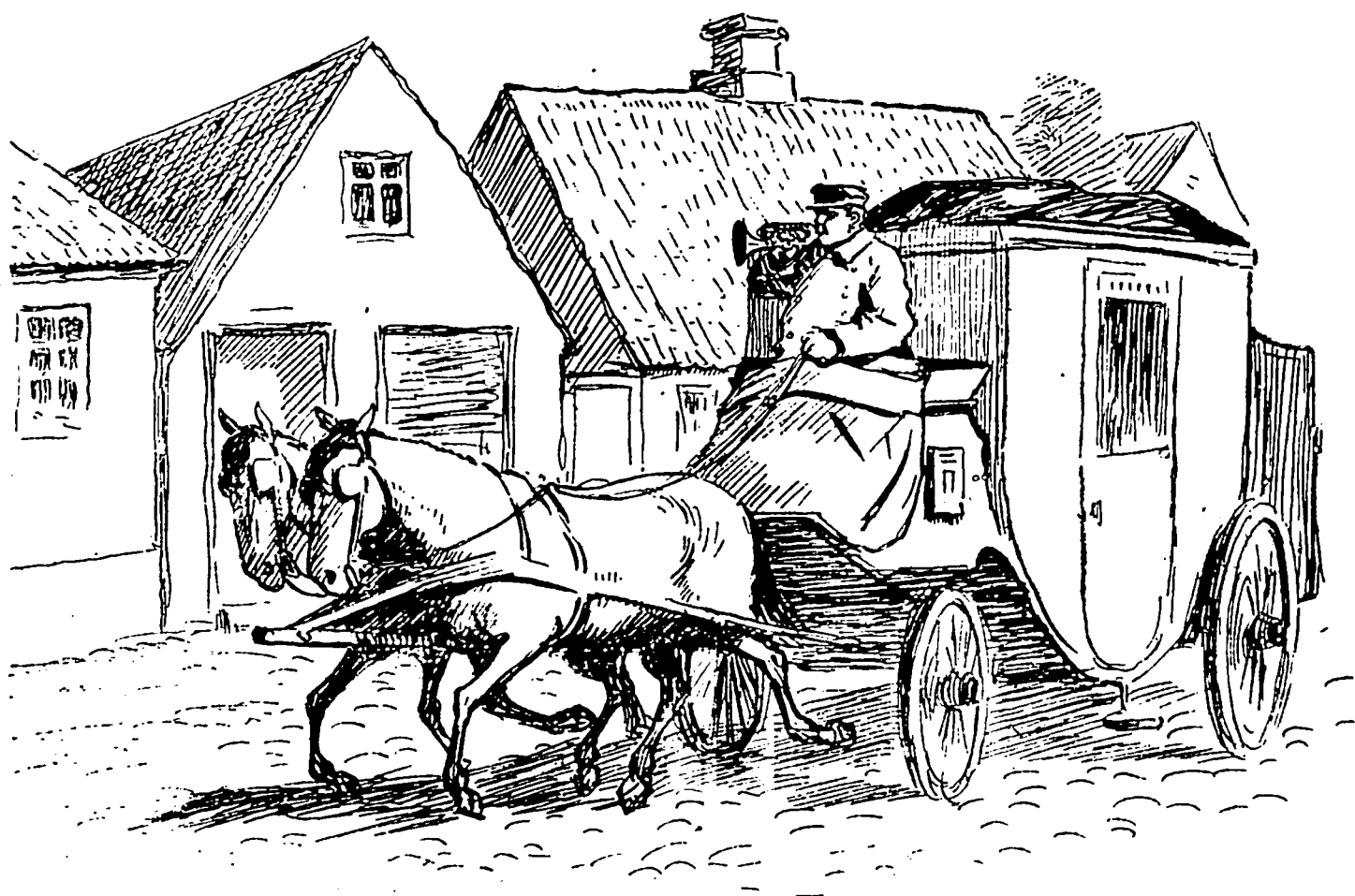
FORLAGSBOGHANDELEN, VINGAARDSTRÆDE 18.

En Krigslift.

Af Kaj Hansen.

Med Tegninger af Alfred Schmidt.

Postillonen blæste en lystig Melodi, og den gamle, gule Deligence rullede ned ad den lille By's toppede Stenbro med et Spektakel, som hurtigst muligt fyldte Vinduerne med Ansigter bagved de frodigt blomstrende Potteplanter.

Passagererne, som i den sidste Times Tid havde været halvdøde af Søvnhed og Træthed, blev pludselig levende; de fik travlt med at rette paa Hatte og Sløjfer og samlede Schawler og Tascher sammen, mens de med et Lettelsens Suk kiggede ned paa Byens smaa, lave Huse med de røde Tage og de mange blanke Ruder.

En ung Pige med viltre brune Krøller og et Par store spillende Øjne saa sig spændt omkring. Hun havde ikke besøgt Onkel Conrad og Tante Grethe, siden hun var Barn, og nu skulde hun tilbringe et halvt Aar hos sine barnløse Slægtninge for at „lære Husholdning“ og se andre Menneskers Skikke.

Inga anstrængte sig for at genkende Byen og Gaderne, som hun kun svagt mindedes. Hun smilede; hvor alt var bittesmaat, naar man lige kom fra Hovedstadens høje Kaserne; men hvor her saa fredeligt ud. Rønerne fik sig en Gladder fra Dør til Dør; Ungerne holdt

Hallo i Nendestenen, og en gammel Bedstefader havde flyttet Stolen udenfor Døren og varmede sin Kng i Foraarsolen.

En let Røg stod op fra Skorstenene og viste, at Middagsgryden var paa Ilden, og inde fra Gaardene hørtes Hønsenes Raalen og et enkelt vigtigt Hanegal.

Alt gik saa roligt, man fik ikke Spor af Indtryk af Travlhed. Der vajede Farverens sorte Fane, og der, nej se blot hele Nendestenen fuld af sydende rødt Vand inde fra Farveriet. Inga huskede, hvor den røde Flod i Barneaarene havde fyldt hende med Rædsel, fordi den lignede Blod.

Politibetjentens gamle Moder sad i Vinduet og figgede ud ganske som den Gang, tænkt, at hun levede endnu; mon hun havde siddet der hver Dag i alle de Aar, Inga ikke havde været i Byen.

Og der var Frøken Grønborgs Institut for Byens bedre og bedste Borgerdøtre. Inga kunde se ind paa Legepladsen over det lave Rækværk, Pigebørnene havde Frikvarter, og Frøken Grønborg stod paa den høje Stentrappe og saa med milde Øjne ud over den larmende Flok.

I den brune Kjole og det sorte Læstings Forklæde, lignede hun sig selv saa fuldstændig fra gamle Dage, da Inga under en Maanedes Besøg havde gaaet i hendes Skole, at den unge Pige et Øjeblik fik en Følelse, som om hele den lille By var slumret ind, akkurat som da hun sidst forlod den.

Postvognen rullede ind over Torvet og ind i det gammeldags Gæstgiveris Gaard. Inga var en Smule benøvet og følte sig lidt fremmed og ensom; mon Tante Grethe ikke skulde være og tage imod hende!

Jo, der stod hun, bred og anselig i sin solide Dragt af Mode for adskillige Aar tilbage.

Inga nikkede og vinkede, og Tante Grethe smilede over hele sit fyldige Ansigt og kyskede den unge Pige paa begge Kinderne, mens hun ønskede hende velkommen.

„Hvor du er bleven stor, lille Inga,“ sagde hun paa sit blide Ømaal, „jeg havde saamænd nær ikke kendt dig igen. Men lad os nu skynde os hjem, du maa jo være grulig sulten efter den lange Rejse.“

„Na, Tante Grethe, det er da endelig ikke saa lang en Tur, og jeg spiste om Bord paa Færgeren, saa jeg er ikke saa helt nødlidende.“

„Ja saa, kom du nu bare med mig min Tøs, jeg tænker, Conrad er kommen ind fra Butikken og sidder og venter.“

Tante Grethe gav Karlen Ordre til at bringe Rejsetøjet hjem, og saa vandrede da Tante og Niece ned ad Grevens Stræde op til Nørregade, hvor Onkel Conrads store, gamle Købmandsgaard laa.

Undervejs blev der udvekslet Hilsener og Nyheder; Inga skottede op til Tante Grethes umoderne Hat og Dverstykke, og Tante Grethe saa med uforstilt Beundring paa Ingas elegante Dragt, og nægtes kunde det ikke, hun saa ualmindelig fin og moderne ud, med de høje Flipper, det mørkerøde Slips, lille engelsk Hat og graa Spadsferedragt, der sad, som om den var støbt paa den unge elastiske Figur.

Bag hver Kude figgede nysgerrige Djne frem, og ethvert Gadespejl fortalte, at nu var Købmand Skovs Søsterdatter kommen til Byen.

Samtalen gik livligt, mens Tante Grethe øste Sødsuppen op.

Inga havde nu allerede været nogle Dage i sin Onkels Hus, og hun befandt sig udmærket godt i det rolige, solide Hjem, hvor alt gik som et Uhrværk, hvor København blev betragtet som et fjærrt Verdenscenter, der husede alle mulige Forfærdeligheder, og hvor den lille Provinsby selvfølgelig blev anset for at være en af Danmarks vigtigste Stæder.

Onkel Conrad var en rar Mand; høj og svær og i en udmærket Foderstand, takket være hans Kones særlige Omhu; han gik gerne rundt med et Udtryk, som om Byens Velvære ene beroede paa ham og var altid i jævnt godt Humør; Byen var hans Verden, og hans egen Købmandshandel var Centrum i denne lille Verden.

Handelen havde han arvet, og de gamle solide Folk, som han havde til Hjælp, Karlen Søren, og gamle Bogholder Mortensen havde han ogsaa arvet fra Faderens Tid; de styrede det hele, saa Conrad Skov egentlig var overflødig, men det anede han intet om, i sine egne Tanker var han en af Landets mest overlæsfede Forretningsmænd.

Han og Tante Grethe beundrede hinanden i saa høj en Grad, at det paa fremmede næsten kunde virke komisk, men i Birkeligheden var det egentlig rørende og højst betryggende for den ægteskabelige Lykke og den huslige Ro.

„Men kære Tante Grethe, du øser altfor vældige Portioner op, jeg kan umulig saa dem til Rids, og jeg kan da heller ikke være bekendt at sidde her og levne,“ udbrød Inga.

„Det gør ikke noget, min Pige,“ svarede Tante Grethe kærligt; „levn du kun, naar du ikke kan spise op; se paa mig, jeg levner hver Dag, men jeg kan for min Død ikke fordrage at øse saadan nogen smaa Portioner op, det var ligesom jeg ikke undte dig Maden.“

„Du skal s'gu spise Tøs,“ raabte Onkel Conrad gemhytlig; „det er jo jammerligt at se, hvor mager og tynd du er; se paa Grethe og mig, vi har da noget ud af den gode Mad. For det vil jeg sige dig, Mage til Mutters Mad faar du ikke nemt. Har du smagt hendes syltede Blommer. Ikke! vil du saa bare smage paa dem og sige mig, om du nogen Sinde har faaet dem bedre.“

Inga spiste og roste og passiarede videre.

„Saa lille Conrad, nu skal du hvile dig lidt, du ser baade træt og medtaget ud; og du maa huske, du skal til Byraadsmøde i Aften.“

„Javel Grethe, det er godt nok, men jeg har s'gu ikke Tid, der er rivende travlt nede i Butikken.“

„Lad du bare Søren og Mortensen om det, de har da baade Svend og Dreng til Hjælp.“

Med en resigneret Mathimine skrak Onkel Conrad sig paa Sovesofaen inde i sin egen Stue, og lidt efter kunde man, selv paa længere Afstand forvisse sig om, at han sov.

Inga fornøede Bekendtskabet med Byens unge Piger, som hun havde leget med, da de var Børn. Der var en Masse af dem, men en sørgelig Mangel paa Herrer, da Byens unge Sønner, som rimeligt var, blev sendt ud i Verden, saasnart de blev konfirmerede og havde

taget deres Præliminærensammen. Kvindebevægelsen havde endnu ikke faaet saa sikkert Tag, at de unge Piger ogsaa drog ud.

De blev i Hjemmet. Lærte Haandarbejde, gik med Musiktaske, var huslige og gik efter Tur paa Kaffevisit hos hverandre.

Inga havde nu med Tante Grethe været Naden rundt; hun havde sat uhyre Kvantiteter Konditorfager, Chokolade og Kaffe til Livs; hun fik næsten Kvalme, bare hun tænkte paa det. Den unge, livlige Københavnerinde med det elskværdige Væsen, det muntre Lune og de frække Indfald blev modtaget med aabne Arme overalt og blev snart Nr. et blandt de unge Damer og den ledende Mand ved alle Foretagender.

Der var en Hvissen og en Tissen, naar Flokken om Astenen mødtes til Tur paa den lange Havnebro; og naar der var Musik i Anlæget samlede de der; det var en hel lille Frimurerkoloni, hvor Hjerteanliggender blev drøftede, hvor Hatte og Kjoler blev taget under saglig Behandling, og hvor en munter Runddans eller en rask Tagfat gerne endte de mere højtidelige Disputationer; Barnet sad dem endnu i Ørmet.

Som en Løbeild fo'r det gennem Byen „Kadetskibet Svalen er kommet og ligger for Anker en halv Mil fra Byen.“

Det var da endelig en Begivenhed; den satte Glød paa de unge Pigers Kinder, og fik de saa unge Herrer til at blegne af Misundelse, da det var tydeligt, at de for Øjeblikket var fuldstændig glemt i samme Nu, som der var Udsigt til, at virkelige Søkadetter og Søofficerer kunde ses i Byens Gader.

Apotekerens Søn, der skulde overtage Faderens Apotek, og hele Tiden havde været Ingas erklærede Tilbeder, rasede i Stilhed, da han opdagede, at Inga var lige saa optaget, som de „andre Gæst“, der ikke havde Tanke eller Dre for andet end Kadetterne.

„J er min Salighed lige tosfede allesammen,“ brummede Frits ærgerlig, „for J behøver bare at se en blank Knap eller en Uniform paa en Mils Afstand, saa daaner jeres søde smaa Pigehjerter, og J er parat til at rende fra Hus og Hjem med det samme.“

„Der skulde vel ikke være en, der er jaloux,“ svarede Søsteren haanligt og knejsede ud af Stuen.

„Potter skulde bryde sig om Kvindfolk,“ mumlede Frits og drev over i Apoteket; men han sukede alligevel dybt, da han gav sig i Lag med Byfogedsfruens Sovemikstur.

Inga holdt meget af Frits, men om hun elskede ham, saadan med en Kærlighed, der forslaar for hele Livet, vidste hun ikke selv. Sidste Vinter havde hun et Par Gange truffet Løjtnant Anker, og han havde kuret stærkt til hende.

Den flotte Søofficer med de gennemtrængende Ødblif og de hvide, blinkende Tænder bag den sorte Mustache havde gjort ikke saa lidt Ind-

tryk paa hende; og dog var der noget ved ham, som frastødte hende i enkelte Øjeblikke; hun havde en Fornemmelse, som om hun ikke kunde stole paa ham. Frits var saa ganske anderledes; han var ikke halvt saa smuk og hverken bedaarende eller sleben i sin Opførsel; men naar han saa paa hende med sine trofaste Øjne, saa vidste hun, at han holdt af hende, og at hun trygt kunde lægge sin Haand i hans, han vilde aldrig svigte.

Og nu kom Løjtnant Anker til Byen; hun skulde træffe ham igen, det satte alligevel Uro i hendes Sind.

Musiken lød i det lille Anlæg, de unge Piger gik Arm i Arm i deres stiveste Buds, og Inga gik med Frits' Søster under den ene Arm og Doktorens Anette under den anden. Anlægget var fuldt af Byens Folk og „Svalens“ Officerer og Kadetter. Inga havde hilst paa Løjtnant Anker, der var bleven uhyre forbavsset over at træffe hende; hun havde præsenteret ham for de to unge Piger, hun fulgtes med, og han havde udbedt sig Tilladelse til at hilse paa hende i hendes Onkels Hus.

Alle Beninderne var gule af Misundelse og Beundring og flokkede sig om Inga for at faa nøjagtig Beskrivelse og Underretning om den flotte Løjtnant, men Inga var ikke i Humør og gik tidlig hjem.

I den stille, lyse Sommernat laa hun søvnløs og drog Sammenligninger mellem Løjtnant Anker og Barndomsvennen Frits. Hun kunde ikke blive klar over sig selv; der var en Uro og Ængstelse over hende; men omsider faldt hun i Søvn.

Bludselig for hun op! Hvad var det? En skarp Piben skar gennem Mørket og Stilheden; hun hørte klaprende Fodtrin ude paa Gaden, og nu begyndte Kirkeklokken at klemte. Der lød Trommeslag, og efter hver Trommehvirvel blev der raabt en lang Kamse.

Inga so'r ud af Sengen og hen til Vinduet. Trommeslageren var lige udenfor, det var Byens Udraaber; han forkyndte, at Tømmerspladsen bag Byens Haver stod i Ihs Lue, og Byens Borgere havde at møde til Slutning.

Inga skyndte sig at komme i sine Klæder og løb ned ad Trappen; hun mødte den forfærdede Tante Grethe i Nattrøje og Underført, hun havde været oppe at hente Onkel Conrads Branduniform.

Onkel Conrad stod høj og majestætisk i Spisestuen, han skulde ud at frelse Byen fra Baal og Brand. Samrende hjalp Tante Grethe ham i Uniformen, mens Onkel søgte at berolige hende som en Helt før Slaget.

„Vær rolig, Grethe,“ sagde han, „der skal blive gjort alt, hvad der staar i menneskelig Magt for at frelse Byen.“

„Ja, men vær nu endelig forsigtig, kære Conrad, du ved, hvor daarligt du taaler Natteluften.“

Men nu kom det værste af det hele; Onkel Conrad var bleven for fed, han kunde ikke være i Uniformen, det var umuligt at faa den knappet om ham.

„Du kommer til at gaa foruden Uniformen i din gamle Vinterfrakke,“ sagde Tante Grethe.

„Umuligt, kære Kone, hvad vilde alle de andre sige; men vi kan vel flytte Knapperne ud.“

Der var ikke andet for, Tante Grethe og Inga maatte til at flytte Knapper, og omsider spankede da Købmand Skov ned ad Gaden i sin Branduniform.

Der var Røre i Byen. Borgerne skyndte sig afsted til Slutning, Ungdommen skulde ud for at nyde Synet af Ildbranden, og Madammerne havde travlt med at faa Vandet i Kog til den uundgaaelige Kaffetaar, mens alle de Ildbrande, de kunde huse eller havde hørt om, blev opfriskede paany.

Nede paa Tømmerpladsen var der fuldt Blus; de midterste store Tømmerstabler stod i Brand, og i den lyse Sommer nat var det et malerisk Skue at se alle de knastørre Brædder og Plankefutte af; de knagede og bragede, og naar Stabelen styrtede sammen stod der en Søjle af Flamme og Gnister lige op i Luften.

Borgerne dannede to Ræder fra Brandstedet, hvor Sprøjten var i travl Gang, og ned til Naen, hvorfra Vandforsyningen maatte hentes. Hver Mand havde medbragt en Spand, og nu gik Spanden fra Haand til Haand, de fulde Spande langs den ene Række, og de tomme tilbage ad den anden.

Det var en sen Død, og Spandene var knapt halvt fulde, naar de naaede Sprøjten.

At slukke det, der en Gang var gaaet Ild i, kunde der ikke være Tale om, det gjaldt kun at forhindre Ildens videre Udbredelse.

Bludselig hørtes en skingrende Fløjten og taktfaste Trin af mange løbende Fødder.

Op ad Gaden kom hele Rådetsflokk, med Baadsmændene og to Løjtnanter i Spidsen.

Ildebrandsstærket var set ude fra Skibet, og nu kom de raske Søgutter den betrængte By til Hjælp.

Et Par Sprøjter til kom i Gang, og Pumperne gik lystigt under muntre Opsange og Ohøjraab.

Løjtnant Anker førte Kommandoen; han saa flot ud, som han stod der i det slakkende Ildstær og talte med sin Kollega.

Frits Naby stod tæt ved.

Bludselig hørte han den ene Officer sige: „Hvem var det, du hilste paa. En Satans køn Pige.“

„Frøken Inga Holm. Jeg har truffet hende i København.“

„Jeg synes, hun blev rød i Hovedet, det lille Lam. Har du dine Garn ude der, min gode Anker.“

„Na ja saagu; det er ikke helt fri. Pigen er køn nok, naar man endelig skal begaa den Dumhed at gifte sig, og Faderen har Masser af Grunker, hvad vi sølle Officersdixæble jo er nødt til først at se efter.“

„Og hvad siger den smaa Thora til, at du lader hende i Stikken.“

„Det faar hun s'gu finde sig i; hun ved dog, at jeg aldrig kan gifte mig med hende. Hun er en sød og skikkelig lille en, hende skal jeg nok sørge for.“

„Hm ja! Du er en Lykkens „Pamfidibus“, men en Skørtejæger er du min Salighed.“

Mere hørte Frits ikke; men det var ogsaa nok; det sved ham i Hjertet at høre, hvordan Anker talte om Inga, og han havde mest lyst til at plante sin knyttede Næve midt i Løjtnantens glatte Hjæs, men han betvang sig, slentrede tankesuld hjemad og lod Ildebranden være det, den var.

Branden var slukket, Faren overstaaet og Byen falden til Ro; dog sporedes Efterdønningerne rundt omkring i Familierne, hvor Husfaderen ved en dampende Kop Kaffe gav meget detaillerede Beskrivelser af Nattens Hændelser og sine egne glorbærdige Bedrifter.

Tante Grethe lyttede med foldede Hænder til Onkel Conrads Fortællinger; i hendes Dine var han en Helt, den der i Grunden havde

reddet Byen fra Undergang, og hun takkede et naadigt Forsyn, der havde sendt ham udstadt hjem igen.

Det blev besluttet, at Byen skulde give et Bal for de raske Søgutter til Tak for den Hjælp, de havde ydet Ildbrandsnatten.

Inga var uhyre benøvet; hun vidste hverken ud eller ind; at Anker var forelsket i hende var tydeligt nok; men hun selv, hvordan var hendes Følelser. Hele Tiden dukkede Frits gode, trofaste Øjne frem bag Løjtnantens Uniform og gjorde hende endnu mere usikker og ulykkelig til Mode.

Hvis nu Anker friede til hende paa Ballet! Hvad skulde hun svare. Livet var saa langt, og hun kendte ham saa lidt.

Frits var fyldt af modstridende Følelser. Burde han ikke advare Inga mod at falde i Kløerne paa den Laps, der kun tog hende for Bengenes Skyld? Og paa den anden Side, hvis hun virkelig lod sig bedaare af en Uniform og nogle blanke Knapper, saa var hun saamegend heller ikke værd, at han skulde spille hende en Tanke. Desuden vilde hun vel bare mene, at han var skinsyg, hvis han advarede hende.

Det var nok bedst at lade Tilfældet raade.

Saa kom da Balaftenen. Lys og Lamper straaede, de blanke Knapper skinnede, og de unge Piger stod i Rækker saa friske som nyudsprungne Vaarblomster.

Løjtnant Anker lagde næsten fuldstændig Beslag paa Inga, han gjorde Stormkur, de to var Ballets smukkeste Par, og efterhaanden fulgtes de af alles Blikke.

Anker havde besluttet at fri inden Ballets Ende, og Inga var mere usig end nogen Sinde.

Frits led alle Helvedes Rvaler og tog ti Beslutninger i Minuttet, men han følte, at noget maatte han gøre, og saa forlod han da Balsalen og gik ind i Restauranten for at køle sig lidt af.

Løjtnant Anker sad derinde og hvilede sig ud efter Dansen og Kurmageriets Anstrængelser.

Han hilste paa den unge Apoteker, som han nylig var bleven præsenteret for og bad ham drikke et Glas med sig.

Egentlig vilde Frits helst have givet ham Glasset i Hovedet, men pludselig fik han en Ide, kom i Tanke om en Vej, der kunde klare alle Størerne.

Han satte sig ned, og efter en Del Omveje, fik han Samtalen ledet hen paa Inga.

„Hun er en henrivende ung Pige,” sagde Løjtnant Anker.

„Ja, det er hun,” svarede Frits; „kun sørgeligt, som det gik med Faderen, det maa være haardt for en ung Pige, der var saa forvænt, som hun.”

„Hvad vil det sige? Hvad mener De?“ spurgte Anker uroligt.

„Bed De ikke, at han mistede hele sin Formue ved en uheldig Spekulation og nu sidder grumme usfelt i det.“

„Nej — ingen Anelse, jo — det vil sige — jo De har Ret — jeg tror nok, jeg har hørt det. Men jeg kender jo i Grunden intet til Pigebarnet,“ stammede Anker forfjamset.

Samtalen gled over paa andre Emner, og de to unge Herrer gik atter ind i Ballsalen.

Frits var henrykt; ja det var Maaden, nu skulde han se Virkningen af den Kugle, han havde udsendt.

Anker var forfærdet; saa nær havde han været ved at forlove sig med en fattig Pige; men endnu var der Tid; det gjaldt kun om et rask Tilbagetog, og han begyndte det med at hellige Bysfogdens Datter hele sin smilende, bugtende Opmærksomhed.

Inga var pludselig bleven Rødt for ham, og hun saa mere og mere forbauset efter ham, alt som Ballet skred frem, og han stadig ikke lod til at bemærke hende. Forbausheden blev til Brede. Det var mere end uforstaaet og hensynsløst. Først havde han kurtet til hende, saa alle havde lagt Mærke dertil, og pludselig lader han hende sidde til Datter for alle Mennesker uden at se til hende mere.

Inga tænkte paa at bede sin Onkel tage med sig hjem, hun vilde ikke længere være Genstand for Medlidenhed og fladrende Ondskab, men i det samme stod Frits ved hendes Side.

„Har du en Dans til overs, Inga, nu er Ballet snart forbi.“

„Na Frits, jeg har i Grunden mere Ryst til at tage hjem; jeg har Hovedpine.“

„Du skulde hellere blive lidt endnu, lille Inga; vi kan bare danse en eneste lille Omgang, og saa kan vi sidde og passiare bagefter.“

„Naa ja, ja da Frits, naar du endelig vil.“

Frits førte Inga paa Plads, men Samtalen vilde ikke rigtig gaa.

„Kender du noget nærmere til Løjtnant Anker,“ spurgte han.

Inga blev rød og derpaa meget bleg. Hun sendte Barndomsvennen et fjendtligt Blik; vilde han nu haane hende for Ankers Opførsel.

„Jeg har truffet ham nogle Gange, men forøvrigt interesserer han mig ikke i mindste Maade,“ svarede hun koldt afvisende.

„Saa! Sa vi kom til at tale om dig før, han var meget indtaget i dig,“ kom det tøvende.

„Skal vi saa tale om noget andet, Frits,“ udbrød hun harmfuldt.

„Nej ikke endnu, lille Inga, før jeg har skriftet. Jeg kom nemlig til at fortælle ham, at din Fader ved en uheldig Spekulation havde mistet sin Formue, og det lod til at gøre et stærkt Indtryk paa ham.“

„Men Frits! er du gal, hvad skal de Krønmøder til! Na — nu forstaar jeg —“ hun blussede som en Rose og Øjnene stod fulde af Taarer. „Tak Frits,“ hviskede hun og tog hans Haand.

„Lille Inga; naar du vidste! Maa jeg fortælle dig alt.“

„Ti hellere stille, Frits; du aner ikke, hvor jeg i Grunden skammer mig.“

„Jo, du skal nu høre mig alligevel.“ Og saa maatte hun høre Samtalen fra Ildebrandsnatten og alle Frits' Tvivl og Anfægtelser — „for jeg holder af dig, Inga, mere end du aner og har holdt af dig fra vi var Børn, tror jeg næsten. Tror du ikke, du kunde holde lidt af mig. Nej, ikke lidt, Inga; det kan jeg ikke nøjes med. Kan du holde af mig, mere end af nogen anden?“

Inga havde bøjet Hovedet dybt, hun hørte paa Frits' heftige hvistende Stemme, mens Orkestret spillede en rask Galop. Løjtnant Anfers bedaarende Skikkelse var forsvunden, hun saa kun Frits' mandige, aabne Ansigt, og lige paa en Gang stod det for hende som en Gaade, at hun nogensinde havde skænket den anden en Tanke.

Hun saa op paa Frits med saa straalende et Blik, at alt andet Svar var overflødigt, og han knugede hendes Haand og hviskede:

„Lille Inga, lille, dejlige Inga.“

Vesuv i Snestorm

Rejsefortælling af Rose Bruhn.

Med Tegninger af Sven Schou.

Vi var bleven et passende lille Rejsefølge.

I den skandinaviske Forening i Rom havde vi fundet hinanden i Ønsket om en lille Afstikker til Syditalien.

Det var en ung, dansk Maler, hans Frue og Fortælleren.

Forberedelserne var ikke store, allerede næste Morgen Kl. 6 mødtes vi paa Jernbanestationen og længe varede det ikke, før den „evige Stad“ laa langt bag os og vi dampede over Campagnen mod de blaanende Albanerbjerger.

Rigt velslende glider Landskaberne forbi, snart følges en brusende Flod, snart farer vi ind i Bjergets dunkle Nat for kort efter at blændes af det hvide Sollys.

Paa Marken er der travlt, det er midt i Marts, Vinen har begyndt at skyde sine, hvid-grønne Skud, og samtidig skal den bestæres og rankes op.

Først naar man kommer langt fra Rom, ind mellem Bjergene i Dalsænkningerne, ser man, hvorledes Jorden drives, og man faar et Indtryk af, at det italienske Landbrug staar højt. Men fra vort er det jo højest forskelligt.

Naar undtages de store Græsmarker, hvor Bøfler og Faar ses i store Flokke, ser man næsten overalt veldyrkede Marker, aldeles rene for Ukrudt.

Vindyrkningen spiller naturligvis Hovedrollen. I store Felter er Markerne i Reglen inddelte, som oftest med rindende Vandløb mellem Skifterne. Vinen plantes i lange Rækker med en halv Snes Alens Afstand mellem hver. Den slynger sig op ad de Træer, som er plantet med det specielle Formaal at være Støtte for den, Grenene er afskæmpede saaledes, at de staar nøgne, strittende ud med 5—6 Arme, hvorom Vinranterne slynger sig. Fra Træ til Træ er der heftet Metaltraade, og langs med disse snor Vinen sig, saa Rækkerne bliver til en fortløbende Ræde.

Imellem Rækkerne saas Sæd: Havre, Byg og Hvede, undertiden ogsaa Rug, men denne sidste ser daarlig ud og trives ikke i den siede Jordbund.

Inden jeg rigtig saa Campagnen, troede jeg, at det var store, udstrakte og vilde Sletter med Morads og Vandløb, et ufrugtbart og øde Land. — Det var en stor Fejlsbetragtning.

Campagnen bestaar nok af store Sletter, men er næsten overalt dyrket.

Bed Ordet „Campagne“ forstaas ikke udelukkende den store Slette, som milevidt breder sig udenfor Roms Mure.

Campagnen er Landet, Bondelandet udenfor de store Byer.

Og vel er den store Campagne der ligger omkring Tiberstaden, Roms' Smertensbarn, fordi der ikke kan bringes saa meget ud af disse enorme Landstrækninger, som det var ønskeligt. Derfra er det, de giftige Dunster kommer ind over Byen, hvilket stammer fra, at den oprindelig frugtbare Jord ikke er drænet. Vandet staar og siver uden ordentligt Afløb, saa Høsten ofte mislykkes. Men naar Jorden bliver godt behandlet giver den udmærket Grøde; Vignerne og Haverne med Grøntsagerne udviser det, de bugner af Frugtbarhed og Fylde.

Underligt er det at se de frugtbare Dalsletter saa sparsomt bebyggede, langt er der mellem hver Ejendom.

En snaksom Italiener fortæller, det kommer af, at Landejendommene er paa Proprietærer og Godsejeres Hænder, — Bønder med Gaarde og Smaaejendomme eksisterer slet ikke.

Den store Arbejderbefolkning klumper sig sammen i Smaabyerne, og disse ser vi ligge gemt bag Mure, enten højt oppe paa Bjergene eller nedad Skraaningerne, næsten aldrig i Dalene. Megen Tid og Arbeidskraft spildes derfor med Arbejdernes milelange Beje til Arbejdsstederne, men Landarbejdernes Taalmodighed og Nøjsomhed er uden Grænser, stilsfærdigt vandrer de frem og tilbage, gaar det højt, har de et Øsel at ride paa eller en elendig Mule foran Kærren hvor Konen og Børnene

ager. De knurrer kun, naar de tages til Soldater og skal leve af 4 Soldi (14 Ore) om Dagen, og slide Aar hen af deres Liv i Militærtjenesten. — Og han føjer til, den snakkelsalige Italiener, at det er Grunden til, at Italien giver sit store Kontingent af unge Mænd til Amerika, de vil hellere udvandre end synke dybere i Elendighed ved Bærnepligten.

*

*

*

Ved hver Station er der Liv og Møre. Vi skiftes til at staa af for at faa lidt til Livets Ophold, vi tør selvfølgelig ikke alle tre paa een Gang fjerne os fra Rupeen, hvor vor Bagage ligger. Det sandsynligste Resultat vilde rimeligvis være, at den var stjaalet, naar vi kom tilbage.

Saa erobres nogle spruttende hede Risfoller inde i Trattoriet, Brød tilbydes ved Rupeerne, Vin ligeledes. De gyldne Dranger købes for en Bagatel, saa i Løbet af saa Minutter har vi det herligste Maaltid.

Og atter bruser vi videre, nu er vi naaet gennem Apenninerne, de staar som et blaanende Taageslør i det fjerne. Ude over Sletterne glimter Havet, det kommer og svinder efterhaanden som vi bugter os frem.

*

*

*

Dagen begyndte at helde, da vi naaede Neapel.

Mange Timer forud havde vi set et højt Bjerg, hvis Top var indhyllet i en hvid Taagesky. Men først da Solen sank, og Taageskyen ved Mørkets Frembrud antog et gyldent Ildskær, gik det op for os, at det var Vesuv.

Da vi lige ved Solfaldstid naaede Neapel, laa Storstaden ved Golfen betagende dejlig, lig et mægtigt, blinkende Brillantsmykke, med den stolte Vesuvfegle som Baggrund.

Vi vilde samme Aften fortsætte vor Rejse til Pompeji. Men for at faa et flygtigt Indtryk af Golfstaden, benyttede vi de saa Timers Ophold til en Røretur gennem Byen og ud ad Corsoen langs Golfen.

Det første Indtryk var overvældende, hvad Folkelivet angik. Det var St. Guiseppe's Fest, og Corsoen med de tilstødende Gader var en eneste stor, myldrende Myretue.

Jeg havde hørt meget om Folkelivet i Neapel, men dette overgik alt, hvad jeg i Fantasien havde udmalet mig. Fod for Fod førte vi igennem Masserne, følgende Vognrækkerne, der Side om Side sneglede sig frem.

Naar de Gaaende ikke kunde komme frem paa anden Maade, sprang de ugenert op paa Vogntrinet, ja, passerede endog gennem vor lave Vogn, som om det var en almindelig Passage. At protestere vilde være

haabløst, vi tog derfor det fornuftige Parti at le, men dette opfattedes saaledes af en ualmindelig gemhtlig Kavaler, at han ganske rolig satte sig ned og lo med saa det flukkede. Da han lidt efter sprang ud af Vognen, stængede han elegant sin Rnaphulsrose i Skødet paa mig, sendte et Slængkys paa Fingeren til den unge Frue ved min Side og forsvandt i Mængden.

Endelig naaede vi omkring Kongeslottet ned til Corsoen langs Golfen og kom her ind i et Mylder af Bæddekørende, der hvert Øjeblik i en uhyggelig Grad truede med at mase vort stakkels lille Røretøj, med den taalmodige Rosinante, der gjorde de mest rørende og fortvivlede Forsøg paa ogsaa at være med, den strakte, ud alt hvad Remmer og Tøj kunde holde. Krampagtigt holdt vi os fast og raabte „piano, piano“ til Ruffen, — men han rystede blot paa Hovedet og sagde, „at hans Hest vidste heldigvis, hvordan den skulde opføre sig, naar den kom i godt Selskab paa Corsoen. Naar vi er i Strømmen maa vi fremad.“ Og vi kom ogsaa baade frem og tilbage, skønt vi mange Gange var ved at tabe Rige vægten.

Noget skønnere Syn end Neapel, set fra Golfen kan ikke tænkes. Anstheatralsk stiger Italiens gamle Hovedstad frem, hævede sig hyndefuldt op ad de jævnt skraanende Højdedrag, og for dens Fod ruller det blaanende, herlige Middelhav, hvis dybe Tone aldrig kan overdrives.

Da jeg senere paa Tilbagevejen lærte det brogede Folkeliv nærmere at kende, vil jeg just ikke paastaa, det er tiltalende. Tiggeriet trodser enhver Beskrivelse, selv velklædte Personer tigger, og det med en Udholdenhed, som er aldeles forbløffende. Og saa alle de modbydelige ægte og kunstige Krøblinger, de danner en hel Industri hernede.

Naar undtages Neapels dejlige Beliggenhed og de herlige Kunstskatte, som gemmes i Museerne, finder jeg egentlig, at selve Byen er modbydelig.

Det frie, myldrende Folkeliv, som ved et flygtigt Blik kan virke tiltalende, bliver i Længden i høj Grad generende. Gaderne er Hjem, Svinessti og Tumleplads for alt. Jeg tror aldrig, jeg har set saa mange hæslige, gamle Rællinger som her, og saa denne modbydelige Ugenerthed, hvormed de blotter deres visne Legemer og paa aaben Gade lader sig løkke af Børnene.

Men Lazarungerne er henrivende! Hvor kan disse smaa, pjaltede Bæsnere forfølge og daare én med deres dejlige Dine, — og hvor kan de rive en Strøm af Skældsord af sig, naar man ikke giver dem noget!

Ved et hurtigt Blik i Forbifarten synes Folkelivet lidet tiltalende — meget malerisk og for umiddelbart.

Og saa videre ved Nattetid til Pompeji.

Det var saa fristende at gaa ind i det lige overfor Banegaarden liggende europæiske Hotel „Suisse“. Men enhver skandinavisk Kunstner, der har lidt Agtelse for sig selv maa staa imod denne Fristelse og vandre den 15—20 Minutters Gang ned til Hotel Sole.

Skandinaverne har sit faste Standkvarter her, de bliver vel modtagne og behandles efter Forholdene godt.

Det blev jo lidt sent, inden vi naaede derhen. Dyb Stilhed hvilede over Hotellet, alle var gaaet i Seng.

Da vi endelig fik vækket en Kellner, og under mange Omstændigheder fik anvist vore Værelser, følte vi os som Forbrydere, der var overgaaet en stor Naade. Er der noget Italienerne ikke holder af, saa er det at blive forstyrret i deres Nattero.

En Nysestump viste mig mit Værelse i idealiseret Skikkelse.

Jeg sov ind i Bevidstheden om at have erobret en Salon — jeg vaagnede som Prinsessen i Svinestien. Men dejlige danske Tunger skændtes ved Siden af mig og førte mig i Drømme til Herthas Bænde.

Om Morgenens Kl. 4 blev jeg vækket af et infernalsk Spektakel. Velskryden, vild Vognkørsel, Hundeslagsmaal og en forholdsvis elskværdig Rattemiaven.

Sydens Børn gaar tidligt i Seng, men lynder Ordspøget, at Morgenstund har Guld i Mund.

Kl. 7 kom Signora — det vil sig en smuk, men meget snavset Tjenestepige — ind med det første Morgenmaaltid: to Æg, Brød og Kaffe. Til dette fik jeg Taffelmusik af en pjaltet Gadesanger paa bare Ben, med en flot høj Hat paa, han trakterede et hjemmelavet Instrument, der meget mindede om et Tudehorn.

Spektaklet tiltager alt som Solen stiger. Om et lille Morgenblund kan her ikke være tale. Hurtig op og i Klæderne.

Nede i Haven lyser Appelsin- og Citrontræernes gyldne Frugter, Oliven- og Kastanietræerne spreder Skygge, og Alverdens Tungemaal lyder i babylonisk Forvirring. Saa spredes man hver efter sit Behov, de fleste til Kirken for at høre Messen, Orglet og Sangen, se det undergørende Madonnabillede, som smykket med utallige Brillanter lyser over Højalteret. Eller der spaseres ud ad de støvede Landeveje til Floren, som risler under Bjergene, — og atter andre ofrer deres to Lirer til Ruinerne — den døde By —, der strækker sig jævnt skraanende op ad mod Vesuv.

Til Frokost Kl. 1 samles man. Bordene er dækket i Haven, Sydens Sol varmer allerede meget i Marts. —

Saa kommer atter Gadesangerne med deres Mandoliner og Guitarrer — der synges, danses, slaas paa Tamburin og med Kastagnetter, Tallerkenen gaar rundt, og Gøglet forsvinder til de andre Hoteller.

Mens der spises, bliver man prajet af Handlende. Kniplingsfræmmeren vifter En om Drerne med herlige Sager, forlanger de mest ublu Priser, men slaar uopfordret af, inden der endog gøres et Bud. — Der hvides ham en Fjerdedel af hvad han forlanger, han river sig i Haaret og spørger, om vi tror han har stjaalet sine Varer.

Det er os saa revnende ligegyldigt, hvor han har dem fra, vi ønsker slet ikke at købe.

Han kycler sine Varer ned i Kassen og gaar, men sjældent længere end til Porten, derfra gør han Tegn, at han er villig til at slaa det halve af. —

Vi lader, som vi hverken kan høre eller se. Lidt efter kaster han det Bundt Kniplinger til os, som vi har budt paa, — „vi kan ta' dem, men han er en ruineret Mand“. Vi vil paa ingen Maade ruinere ham og skyder Varerne tilbage til ham.

Nu farer han rasende op. „Om det er Kæltringer, som gaar fra sit Ord, han staar og handler med?“

Nej paa ingen Maade, vi vil blot ikke ødelægge ham.

Han faar sine Penge, og gaar fornøjet bort. — Efter ham kommer andre Handlende i en Uendelighed.

Vi flygter alle.

Udenfor Soles røde Port staar Droskekuffene og Besubførerne i flokkevis; de raaber i Munden paa hverandre, saa Priserne daler. Der holder i massevis af Vogne, Kuffene viser de vælige Gangere (rene Karikaturer af Heste) ved at føre frem og tilbage i Galop, — man er ved at gaa til Grunde i de mest favorable Tilbud om at blive ledsaget til Vesuv eller føre til Castellamare og Sorrento.

Tiggerne samler sig, Krøblinger, halv nøgne Børn, udtærede Mødre med Skeletter af Pattedørn; — men alt sker under Hyl paa Brød og jovial Latter.

Saa kommer Kærrerne med Grøntsager, Frugt, Rød og Manufacturvarer, Pilgrimene i elegante Ekvipager og Karavaner af Lazaroner, der skal hen til Kirken — til den undergående „Maria Rosario“.

Der ringes til Messe, Børnene hyl og Handelsmændene — der udraaber deres Varers Fortræffelighed ligesaa! — Et privat Mellemværende afgøres mellem et Par Hunde og en Gris, 50 andre blander sig i Affæren, — Madonna faar ny Olie paa Husalteret, Poksne, Børn og Dyr foretager deres naturlige Fornødenheder for aabent Tæppe — saadan er Livet i Hotel „Sole“.

*

*

*

Jeg gaar over den støvede Vej ind paa Markstien til det store Amfitheater.

En Tiggerdreng møder jeg ved Porten. Han rækker sin lille, brune Haand ud og beder om en Soldo, han havde faaet to i Forvejen, saa denne Gang fik han ingen.

»Bona sera (god Aften), Signora«, sagde han. Jeg hilste ham lige saa ærbødigt: »bona sera Signore«, svarede jeg. Det kunde han ikke staa for, han kastede sig ned i det hvide Støv og gentog »Signore«, lo, saa det fluffede i ham.

Aftenen sænker sig, Bjergene staar vekselvis i lilla og gyldne Luer.

I Maanestien gaar vi i det mægtige Amphitheater. Der hvistes mellem Stenene, her mødes de Elskende. Og over det hele lyster Bessuv som en mægtig, luende Fakkell.

*

*

*

Bessuv viste sig lidt urolig i de Dage jeg boede paa Hotel Sole — egentlig saa urolig, at de mange Fremmede var lidt betænkelig ved at give sig i Lag med en Bestigning. Særlig ved Mørkets Frembrud imponerede Bjerget os ved sine talrige Udbrud. Regelmæssig hvert femtende eller tyvende Minut splittedes Røgtaagerne og et lysende Ildstær lod ane, at der var mer end almindelig Bevægelse i Bjergets Indre. I nogle Aar havde det kun ved sine hvide Svovldampe vist, at det ulmede. Nu mærkedes atter, at Vulkanens mægtige Kræfter rørte sig baade ved svage, underjordiske Drøn og undertiden ved temmelig hæftige Smaaudbrud.

At være otte Dage i Pompeji uden at bestige Bessuv, blev vi tilsidst enige om, vi ikke kunde være bekendt.

Vi sad nu ved Frokostbordet i „Sole"s Have, Dagen før vor Afreise og overvejede Spørgsmaalet. Bessuv saa ualmindelig reserveret ud, en graa, ulden Skykappe hang om Skuldrene paa Bjerget, og selve Reglen havde skjult sig i en Taagefalot.

Nu ærgrede vi os grundigt over at have ladet de foregaaende dejlige Solskinsdage løbe fra os uden at gøre Alvor af Bestigningen. Hver Dag havde vi diskuteret Sagen, rigtignok for og imod — for de haarrejsende Beskrivelser om Rejsens Besværlighed og det gemeneste Optrækkeri, havde jo gjort sin Indflydelse gældende, saa vi tit havde været, som man siger, „i to Sind“.

Førerne holdt os bestandig til Staden, kaldte os for de særligt be-naadede ved at kunne saa Krateret at se under disse interessante Forhold, det blev nemlig ikke givet en blandt 10,000 af Bessuvbestigere o. s. v.

To danske Studenter kom lige deroppe fra, de var blevet trukne glubende op og syntes at være ødelagte for Tid og Evighed —

og de andre Fremmede, som mere eller mindre kom humpende hjem deroppe fra, styrkede heller ikke vort Mod.

Vi var 10 Danske samlede til Frokosten, og alle havde vi Lyst til at se ned i det glødende Krater, — men da Beslutningen endelig blev taget og Turen derop fastslaaet, var vi kun tre Mand stærk — hvilket er udlagt: to Damer og en Herre. Det var den unge, danske Maler S. og hans Frue samt den, der skriver disse Linier.

Selvfølgelig vilde vi paa ingen Maade være saa naive som de andre Besøbstigere og lade os lumpent flaa. Nej, vi gjorde „reel“ Afford med Droskekuff og Fører hernede fra Hotellet, henvendte os naturligvis efter Overtællnerens Ubefaling til de to hæderligste i Pompeji og Omegn, der med Haand og Mund i Vidners Nærværelse lovede os hele Turen, alt iberegnet, selv med Vin og Drikkepenge for 15 Lire pr. Hoved. (En Lire = 72 Ore).

Triumferende saa vi hen paa de nylig hjemkomne, der havde givet 40 Lire, — og da Besøg i det samme gratiøst slængte Taagehatten af sig og Solen smilte til os gennem Taarer, satte vi os godt provianterede i Vognen og rullede af Sted, ledsaget af de bedste Ønsker, der navnlig gjaldt Vejret.

Fem Minutter efter, at vi havde forladt Hotellet, mødte vi den første Regnbyge, heftig og solid som et Skybrud i Syden. I en Fart blev den lille Kalesche paa Vognen slaaet op, og Maleren, som sad baglænds, anbragt paa Skødet af os.

Med ét standser Vognen, og et vældigt Brøl lyder fra Rust og Fører, de var pludselig kommet til at huske paa Provianten, der laa i Kaleschen. Inde i Vognen havde vi lige talt om, hvor blødt og godt vi hvilte paa det polstrede Rygsæde, — det var desværre vor dejlige Mad, som var gledet ned og tjente som Bude.

Resultatet var gruopvækkende! Paa Ryggen havde vi en mægtig Omelet, tilberedt af 8 Æg, en Pakke harst Smør, Skinke og en lille Bouteille Olie.

Rusten vred sine Hænder, rev sig i Haaret og svor ved Madonna paa, at han vilde have Skaden erstattet.

Føreren var mere fattet og praktisk, han skyndte sig med en virtuosagtig Færdighed at æde Resterne.

Førend vi havde lovet Rusten 4 Lire, førte han ikke videre, men nu gik det ogsaa strygende til den lille Bjergby Boscotrecase oppe ved Foden af Vesuv. Saa langt kunde vi komme pr. Vogn.

I et lille venligt Ofterie afventede vi vore vælige Gangere. Nu skulde vi videre paa Hesteryg lige til Reglen.

Værten, en meget forekommende Mand — kom straks med Favnen fuld af Vinflasker, og spurgte elskværdigt, hvilken Sort Herstabet ønskede?

Herstabet ønskede ingen Vin.

Han tog det overbærende, som en morsom Spøg, og trak tre Flaster op.

Da vi baade med Haand og Mund vægrede os, bad han os bare smage paa den og skænke et Fingerbøl fuldt af hver Flaske i nogle snabsede Glas, — han ligesvem tvang os til at smage den og vi smagte paa Varerne blot for at bevise ham en Tjeneste; — denne lille Villighed kostede os 6 Lire.

Henrykte ved at slippe for saa godt Køb, besteg vi nu de tre Heste, der vaklende stod og lænede sig til Muren udenfor, hver med sin Fører til at lede de elendige, udasede Rosinanter, og under Raab, Slag og Spektakel fra alle Byens Gadedrenge gik det baade i Trav og Galop mod Bjerget, ad en gruopvækkende stenet Vej gennem Vinhaven og Drangelunde.

Vi havde en sølt og levende Forestilling om, hvad det vilde sige at ride Træhesten, kun var der den ubehagelige Forstel, at mens hin stod stille, bevægede disse sig frem i halsbrækkende Spring.

Først søgte jeg at holde Anstanden ved lige og sad pænt som Dame, men efter en halv Times Forløb fandt jeg det raadeligst at sidde som Herre blot for Næmheds Skyld, — jeg syntes nemlig det var lettere at finde Midtpunktet igen, naar jeg efter en større Volte blev slynget til Vejrs ved, at min uberegnelige Ganger slog bag ud.

Længe var det mig en Gaade, hvorfor den egentlig gad, men saa opdagede jeg, at det var et lille Modtræk overfor Føreren, som gik bag ved og morede sig med at dreje dens Hale rundt.

Bore Førere var tarvelige, men saa net udhalede, som Skif fordrer det i disse Egne. Ham vi havde med os fra „Sole“ var ligesvem elegant, i det mindste havde han en Kappe, som skjulte det meste af Syndernes Mangfoldighed i Toilettet. De andre to var, om jeg saa maa sige, lettere paaflædte.

Min Kavaler havde lasede Bukser, der naaede til Knæene, og en Trøje, som kun manglede et Forstykke, hans Hjerte bankede frit uden hæmmende Baand under det brune Bryst.

Den anden Frues Kavaler var uhyre velklædt, lange Bukser, en hel Skjorte og et højrødt Bomuldsflips, Sko paa Fødderne — kun manglede der en lille Bagatel af en Bagdel i hans Bukser, men denne lille Bagatel var vi inderlig taknemlige for, den lyfte saa dejligt for os op ad Bjergstien, da det blev mørkt.

Italienerne er praktiske Folk og udnytter enhver Chance til det Yderste.

Selvfølgelig var her mange Bedesteder paa Vejen til Besuv.

I det første vi kom til, stod Bærten parat med Vinen. Med en

overordentlig Hurtighed trak han den op, og vi drak den uden at kny, for vi vidste jo, at vi skulde betale den alligevel. — Men hvad gjorde ogsaa det; nedenfor os laa Golsen, blaa og pragtfuld, kranset med Smaager og en synkende, gylden Sol over sig. Bjergene om Sorento stod i de herligste, lilla Farver og Capri laa som en svømmende Perle ude i Havet, Lysene fra Napoli begyndte allerede at lyse som Karfunkler dybt nede under os. Selve Vesuv saa vi intet til, den laa i en mørk, tyn Sky — en Sky, som vi desværre maatte igennem.

Nu steg vi opad gennem et dybt, fortgraat Afkælg, al Plantevækst hørte op, kun mægtige, sorte Lavatunger hang ned ad Bjergryggen. Hestene stønnede, og Førerne pistede skiftevis paa dem og hang fast i

de stakkels Dyrs Haler, for paa den Maade at lette sig selv Opstigningen.

Den tredje Station var der, hvor Zigzag-Bejen begyndte. Her pustede vi 20 Minutter og drak den Vin, som vi selvfølgelig ikke kunde undgaa.

Imidlertid havde Mørket begyndt at sænke sig. Hele Golsen under os laa som indfattet i Brillanter af alle de blinkende Lys i Castellamare og Neapel med Forstæder.

Bjergene fortonede sig som Taager, og Bejen nedenunder os var som et sort, kogende Dyb.

Langsomt gik det opad, den sorte Lavamur var falket hvid for at

vise Vejen. Smallere og smallere blev Ridevejen, Førerne maatte nu gaa yderst og holde Hestene ved Hovederne, for at de ikke ved et Fejltrin skulde styrte ud over Stien.

Vi naaede Skjen, piskende Regn slog os i Ansigtet, Stormen hylede, og Hestene vilde hvert Øjeblik vende om. Saa forvandlede Regnen sig til jagende Snefnug, Bjergtoppen laa hvid, Vej og Sti var udsløttet, kun et jagende, vildt og uhyggeligt Dø, hvor Førernes hidsigte Raab til Hestene hylte omkap med Stormen.

I alt dette hvide hjalp den saa hyggeligt lysende Bagdel os ikke mere, bag en Ravablok blev Fallerne tændt, og gennem Storm og isnende Kulde bevægede vi os som Snegle mod Toppen, — den, som glimtvis lyste for os, men som vi aldrig syntes at naa.

Endelig gjortes Holdt, Hestene kunde ikke mere, og vi blev mere døde end levende løftet ned og stod nu paa de Ben, der nægtede at gøre Tjeneste, saa stive og kolde var de.

Men opad skulde vi. Med en Fører under hver Arm kravlede vi i Mørket op gennem alentyk Aske og naaede saa endelig Hytten under Krater-Reglen.

I et halvdunkelt, tilrøget Rum var en halv Snes Mænd samlede, de fleste var afflædte og laa paa Madratser med nogle ubestemmelige Pjalter over sig.

Trætte, forfrosne og udafse, som vi var, velsignede vi dette varme, sorte og røgfyldte Rum. En halv Times Tid sad vi her ved den lille, osende Kaffelovn og blev tøet op og varmet. De sorte Bandit-skikkelser saa vi bevæge sig som vandrende Silhuetter.

Hele Oplysningen var kun en lille Olielampe foran et Madonna-billede, som sad højt oppe under Loftet.

Skikkelig flyttede Mændene sig fra deres Leje for at give os Plads i det snevre Rum, og da vi havde drukkert den uundgaaelige Vin og atter skulde ud i Kulde og Sne til den sidste Opstigning paa selve Krater-Reglen, gav de os deres Kapper paa.

Bore egne Førere blev nu i Hytten, mens 6 andre Banditter førte os opad gennem den dybe, glidende Aske. De var meget ivrige i at tilbyde os Damer at blive baaret op, men vi afflog baade det og Touget. At blive baaret kostede nemlig 10 Lire pr. Stk. og trukket op i Touget 5 Lire.

Nogen let Vandring var det selvfølgelig ikke, stønnende og pustende gik det Fod for Fod, omtrent som om man skulde op ad en brat Husbæg. Ustandselig plagede de os for at lade os bære. To Gange havde mine to Førere listet sig til at saa mig sat op paa den Bærestol, de havde dannet af deres Arme, og to Gange sprang jeg ned igen; men den tredie Gang holdt de mig fast i Benene, saa jeg ikke kunde røre

mig, og saaledes tvungen bar de mig, trods min Protest og mit Raseri vel 5 Minutter.

Pludselig stod vi over Skylaget, ingen Sne mere, en herlig lysende Maane over et Landskab, skønt og imponerende, dybt under os Neapel og den sølvglinsende Golf, Castellamare og Pompeji, de mørke Bjerge — og over os det lysende Krater, hvis giftige Svovldampe allerede havde naaet os. — Saa endnu en Opstigning paa Førerens Arme, og vi stod ved Kraterranden, halvvalte af Svovl.

Sælsomt her i Nattens Mørke, over Himmels Skyer og med en slumrende Verden under os, at staa ved Indgangen til selve Helvede — for her maa sikkert Dante have faaet Ideen til sit mægtige Værk! —

Et øredøvende, djævelsk Spektakel med tordenlignende Stød og skælvende, ophedet Jordbund, nu og da en lysende Søjle, rasende kastet i Vejret fra dette frygtelige, gabende Svælg, hvis evige Ild vel aldrig slukkes!

Og i Mindet steg gysende frem Begivenheden i 1875, hvor Bjerget ogsaa havde vist sig uroligt og lunefuldt og pludseligt aabnet sig under et Selskab af Turister paa 30 Personer, alle var de forsvundne i dets sydende Gab, og rædselsfuldt havde deres Skrig lydt mod dem, der ikke blev opslugt, og som ikke kunde hjælpe. — Nu stod vore Førelere paa selve Kraterranden, — hylende af Glæde og Begejstring, dansende en vild Rantan — et underligt Billede i Mod sætning til det andet. — 3

Parenthes bemærket var deres Glæde sikkert et Udslag af Genrykkelse over, at have plukket os for 20 Lire. De forsikrede os om, at blandt Tusinde af Besvbestigere havde ingen været saa heldige som vi, — for, som de sagde, det var ikke for alle og enhver, Bjergets Aand gad vise sig.

I frygtelige, giftige Dampe viste denne Aand sig. Gennem fugtige Rømmetørklæder maatte vi aande, for at vi kunde nærme os Krateret, men trods dette var vi flere Gange ved at besvime af Svovlsen, til trods for, at vi ikke stod i Vindretningen.

*

*

*

Og saa rutschede vi ned igen til Hytten, nu var der Fart paa, vi gled i Afte til op over Knæene og gruede for det Syn, der vilde møde os, naar vi saa os selv i fuld Belysning.

Vor Regning for det sidste Kvarter blev 20 Lire for Bæring, 6 Lire for Vinen, 1 Lire pr. Stk. for de venligt paalagte Rapper (indbefattet baade vilddt og tæmnet i Foret), 4 Lire i Entre til Krateret og 5 Lire i Drikkepenge i al Almindelighed.

Hestene var ført tilbage ad Zigzagvejen ned til Midten af Bjerget, og vi rutschede derfor direkte i lige Linie, med en Fører under Armen — til at holde igen — derned. Denne Istogsfart tog kun ca. 20 Minutter, indbefattet Rullen, Kuldbøtter og fyldte Støvler o. s. v.

Mens vi nu var i Farten, fandt vi det mest bekvemt at glide videre paa samme Maade, og med Hestene ved Tøjlerne gik det susende gennem Lava og Afte helt ned til de første forkrøblede Pinier. Her satte vi os paa Hesternyggen og lod det staa til Resten af Vejen, vekselvis gennem Skylag, der ikke var farrige paa Sne og Regn.

Da vi naaede dertil, hvor Bognen holdt, fik vi en lille ekstra Regning paa 4 Lire for Faklerne og et infernalt Brøl paa Drikkepenge fra vore Førere. For at komme helstinde fra dem ofrede vi 6 Lire og fik i Tilgift en overlegen Haan af Værten, fordi vi var saadanne usle, paaholdne Rejsende, som kun gik ud paa at ruinere ham ved, paa det bestemteste at nægte at drikke hans optrukne Vin.

Skønt sen Nat ventede den trofaste Salvatore (Overkellneren) os i Hotel Sole med dejlig varm Middag — den vi betalte med 12 Lire ekstra. — Vi spiste og drak som de mødige Stakler, vi var. Humpe i Seng, plejede vore Legemer og bødede vore Klæder Dagen derpaa. Om vor billige Besvbestigning pralede vi ikke.

14 Dage efter den Tur var jeg endnu mør.

TROLLEBAL

Af Jørgen Staal.

Med Tegninger af Nils Wiwel.

engang Morten Palm i Aaret 1837 købte Hedegaarden, svarede den godt nok til sit Navn; de mange Tønder Land, der hørte til den, laa øde og ufrugtbare hen. Men han var en arbejdsom og dygtig Mand, Dag efter Dag kæmpede han sig frem over Lyngen, Aar efter Aar voksede Agerjorden, og da Sønnen 20 Aar senere

overtog Gaarden, stod den ikke tilbage i Frugtbarhed for de andre midtjydske Herregaarde. Sejg og udholdende førte han Kampen videre, men var desuden begavet med Skønhedssans: rundt om paa Bakker og i Dalstrøg plantede han Granplantager, som lunede for Vinden og bragte Afveksling i det ensformige Landskab; Gaarden ombyggede han til en statelig Villa og omgav den med en velholdt og smuk Have, som snart blev Egnens største Seværdighed.

Da den nuværende Ejer arvede Gaarden, havde han derfor kun at vedligeholde den gode Drift og arbejde videre paa sine Fædres Værk; men naar han i Selskab med Præsten, Doktoren og Herredsfogden fra den nærmeste By fik sit Spilleparti, følte han det ofte som et Savn, at han kun havde nydt den beskedne Undervisning, som Landsbylæreren kunde give ham og et toaarigt Ophold paa en Landbrugsskole havde ført videre.

„Rigdom er Magt, men Kundskab er min Sandten en endnu større!“ udbrød han saa og svor paa, at hans Søn

Trollebal o: Ballet paa Herlufsholms Skole kaldes saaledes, da det er Herluf Trolle, der har oprettet Skolen.

skulde have Landets allerbedste Undervisning. Og efter at en Lærerinde i flere Aar havde arbejdet ihærdigt med ham, blev han anmeldt til Optagelse paa en sjællandsk Opdragelsesanstalt.

Moder græd, og Søster Thea græd, hun tabte i Morten sin eneste Legekammerat; men han selv var henrykt, jublende drog han med sin Fader af Sted med Jernbanen. Allerede dette var nyt, i den lille Hedeby, som i 3 Mils Afstand var nærmeste Købstad, havde han kun været enkelte Gange — Verden laa ukendt for hans undrende Blik.

„A tykkes det her er farligt, Fa'r!“ udbrød han, da de rullede af Sted med Toget.

„Husk du maa aldrig sige a,“ formanede Faderen.

„Ja, bare a dog ka' husk' et!“

Dampfærgerne over Bæltet — ih, nej se, saadan Spilleværker mente han da aldrig han turde gaa ud paa! Og Vandet — nej aldrig havde han tænkt sig det saa stort og saa slemt! — thi Morten var søsyg lige fra Nyborg til Korsør.

„A dør, a dør!“ brølede han.

Naa, ogsaa det fik Ende, og efter nok en Jernbanetur havnede de i Byen, hvor de paa Hotellet havde bestilt Aftensmad og Natteleje. Det var godt det samme; thi der vrimlede af Forældre og Aspiranter, og næste Morgen tidlig var det en talrig Forsamling af Smaafyre, som fra alle Landets Egne, ja fra Udland og fremmede Verdensdele, stillede til den afgørende Prøve.

Konkurrencen var stor, en Trediedel maatte være forberedt paa ikke at kunne komme i Betragtning. Godsejer Palm hørte til de frygtsomme Fædre, hans Dreng savnede vist for meget af den ydre Politur. Men Morten svarede kvikt og fornuftigt, et lille „a“ vandt kun Lærernes Hjerter, og da Rektor efter flere Timers Prøve bekendtgjorde dens Udfald, stod Morten Palm mellem Disciplene i Forberedelsesklassen.

Hvor var han dog lykkelig!

Stedet havde aldeles fortryllet ham: de smaa Baade, Vand, virkeligt Vand at ro paa og ikke vredt og ubehageligt som Store Bælt, og Keglebane og Sportsplads, men først og fremmest de mange Legekammerater. Og endelig Uniformen! Enkelte større Disciple var til Stede i den smukke, guldknappede Uniform, og Morten var en forfængelig lille Rad, som var lige ved at græde, da Skrædderen

ikke straks havde en saadan parat til ham, saa han foreløbig maatte nøjes med Kasketten, med hvilken han da ogsaa pyntede sig paa hele Hjemrejsen, og han fortalte enhver, at om kort Tid blev han endnu finere.

Nu fulgte en travl Maaned. Moder syede Linned og broderede over 80 Gange hele hans Navn med rødt Garn, og til sidst kom saa den Dag, da han rejste bort, denne Gang fulgt af Moder, som gerne vilde se hans ny Hjem.

Hun saa de store Sovesale, hvor tredive Drenge sov med deres Lærer. Navnet stod malet paa en Plade, der var ophængt paa Fodenden af Sengen; Morten fandt snart sit, lunt og hyggeligt laa han i Krogen, borte fra Vinduerne, det trøstede Moder svært!

Hun saa Vadskesalene, hvor hver lille Fyr havde sin faste Vandkumme med Vandhane over og Hylde til de navnemærkede Toiletsager. Hun saa de smaa Kamre, hvor de 5—6 havde deres Skabe og havde Lov at hygge med Faders og Moders Billeder, Skilderier, Gardiner og andet Pynt. Hun saa den store Læsesal, hvor de skulde forberede sig til Skolegerningen, og de mange Klasseværelser, hvor Visdommen skulde indpodes dem. Og hun saa endelig den store, smukke Spisesal med de to umaadelig lange Borde; Morten sad der mellem alle Kammeraterne og lod den søde Suppe og Kalvestegen smage sig herligt, men Moder sad med Taarer i Øjnene, og det var det tungeste, hun endnu havde oplevet, da hun senere sagde ham Farvel.

Men Morten selv var henrykt, og henrykte var hans Breve — de fleste af dem.

„Jeg har det saa dejligt, drikker Chokolade om Morgen, storartet Mad! Jeg har saa mange Venner, Kaj Holst er den bedste, han har saa meget Gas, det betyder Godter, og han deler med mig. Vi ror hver Dag, og jeg er flink i alt undtagen dansk Læsning, saa griner de af mig. Men jeg siger næsten aldrig a, for saa haaner de mig, og de kalder mig Amor, det er a og det halve af Morten, hvis I ved det . . .“

„Vi har haft Fugleskydning, tænk jer Kl. 8 gik vi i Optog med Masser af Musikanter, og forrest gik Skrivebordet, som er 1ste Gevinst for de store, det vil sige de bar det. Og vi skød hele Dagen til en stor og en lille Fugl, og jeg vandt ingen Ting. Vi drak Chokolade med Smasser, det betyder Sukkerbasser, og der var Damer og

Piger med, og Fuglekongen maatte vi knibe bagi. Men saa kørte han rundt i en pyntet Vogn, og vi gik allesammen bagefter med Bøsser, det vil sige, jeg havde kun en Pind, og om Aftenen dansede vi, men jeg dansede ikke, for jeg kan ikke, men jeg lærer det . . .“

„Det gaar mig ikke saa godt, men jeg er mægtig flittig. Kaj Holst og jeg er Uvenner, han kaldte mig Amor og saa task a ham . . .“

„Vi har atter haft Bal og Komædie, 5te Klasse spillede, Kajs Broder var Dame og det var saa morsomt. I kan tro jeg er glad, for Lærerne roser mig, og jeg kommer nok lidt op til Jul. Nu er der kun 68 Dage til Ferien og saa kommer jeg jo hjem . . .“

„Aa, lille Mo'er, hvor jeg dog længes nu efter den dejlige Juleferie, det er saa mørkt og koldt, naar vi staar op om Morgen, de store dænger os med Sne, jeg har været helt vaad, men de maa ikke for Lærerne. Jeg er saa gode Venner med Kaj og mange flere og det gaar mig godt, og om 8 Dage skal vi have Trollebal — gid I dog kom . . .“

Lille Thea tudbrølede.

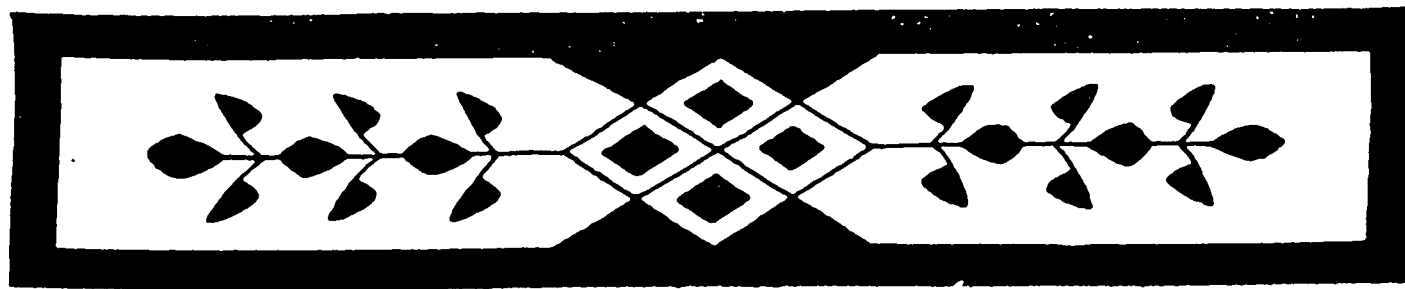
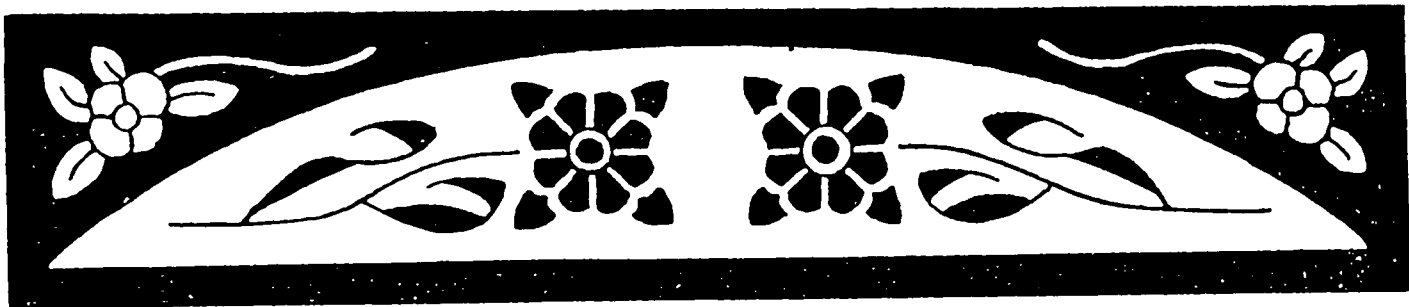
„Troldebal, uh-hu, skal Morten sammen med Trolde og Nisser, aa de æder ham, det er jeg vis paa, det er ganske forskrækkeligt!“

Men Moder fortalte, at det var ikke Troldebal med d, men noget helt andet, og naar hun blev lidt større fik hun maaske Lov at se, hvordan det gik til.

Men Thea var alligevel forfærdelig bange for, hvordan det dog skulde gaa den kære Broder, og først da hun havde set ham sund og rask hjemme i Paasken og hørt om Ballet af ham selv, tænkte hun med Glæde og Længsel paa, at hun ogsaa en Gang maatte komme til den Fest.

Men flere Aar gik, Morten klarede sig fint til sine Eksaminer, Kaj tilbragte glade Sommerferier med ham paa Hedegaarden, og Thea var en stor Pige paa 10—11 Aar, før hun med sine Forældre midt i Vinterens Hjerte rejste til det store Bal, hvor Morten nu som Discipel i 4de Klasse var en af de allerivrigste Dansere.

Og Thea var ogsaa flink saavel til Valsen som til Kvadrillen, Tante Johanne havde været i Besøg der i flere Maaneder og øvet hende hver eneste Aften, og hun havde ogsaa foræret hende den dejlige lyserøde Baldragt, Sko,

Handsker, Haarbaand, alt passede til den, og Thea kvidrede som en lille Fugl, fo'r fra den ene Side af Kupeen til den anden, ikke et Øjeblik kunde hun sidde rolig for lutter Glæde og Forventning.

Morten saa de ikke før næste Morgen, hvor de mødte til den tidlige Gudstjeneste i Stiftelsens Kirke; hvor laa den smukt oplyst i den stille, snedækte Park, Orgelets Toner lød ud til dem, og da de traadte ind i det festlige Rum og hørte Sangen fra de 100 Barnemunde, maatte Moder fælde en Taare.

Præsten talte. „Du skal ære din Fader og din Moder, ære Stifteren og hans Hustru, som skænkede alt, hvad de ejede, til denne Skole, at deres Fostersønner i Aarhundrede efter Aarhundrede kan værne om deres Navne og blive Mænd som han til Ære for deres Fædreland.“

De sang de ældgamle Salmer, og Moder sagde, det sikkert var det smukkeste af hele Festen.

Men Rektor tog Thea om Hovedet. „Er det dig, der er bange for Troldebal?“

„Nej, nu er jeg stor, dengang var jeg lille,“ svarede hun kækt.

Og Morten gjorde en ypperlig Forretning. Alle Venerne vilde danse med hende, og han solgte hende skamkelig til den højstbydende. Kaj vilde have hende til Bords, det kostede ham tre Smasser.

Dagen gik med grundig Eftersyn af hele Anstalten og dens Museer, og de smukkeste Spadsereture, som jo nok nu tog sig anderledes ud i Vinterdragten end naar Skoven var grøn og Blomstertæppet bredt ud. Helt ud til „Tenen“ naaede de, hvor man om Sommeren fik den dejligste Tykmælk i de hyggelige, grønne Lysthuse, men nu sad inden Døre med Honning eller Æggesnaps.

Jo, det var en bevæget Dag, og om Aftenen stod Thea pyntet og nydelig i Hotellet, parat til at køre paa Ballet.

„Aa, jeg glemte min Vifte,“ udbrød Moderen.

„Nu skal jeg hente den, Frue,“ sagde Kellneren.

„Aa, lad mig, lad mig!“ raabte det tjenstivrige Pigebarn og var allerede paa Vej op ad Trappen. I Mørket fandt hun den paa Bordet, af Sted igen til den ventende Landauer — den spidshælede Sko hang fast i Trappens Tæppe, hun snublede og gled: rutsch, rutsch, rutsch! ned af alle Trinene til den næste Afsats.

„Aa, min Ryg, min Ryg,“ stønnede hun i Smerte. Men hun bed Tænderne sammen, ingen maatte vide derom — nu blive hjemme fra det dejlige Bal var dog altfor sørgeligt, det gik vel ogsaa nok over igen.

Men i Vognen sad hun stille og led, hver Bevægelse smertede.

„Du er saa tavs, min Tøs,“ sagde Faderen. „Du er nok svært benauet.“

Og Morten, Kaj og flere andre Disciple stod ved Vogn-døren og fulgte op ad Trappen til den festligt oplyste Balsal med det bonede Gulv og de straalende Farver. Balkortet var fuldt med det samme, hun vilde more sig, vilde glemme hvor ondt det gjorde for hver Gang, hun flyttede Foden. Hun dansede, men med det alvorligste lille Ansigt i Verden; ak, saadan var det vist, den illde stakkels Havfrue i H. C. Andersens Eventyr havde lidt, hver Gang hun traadte Dansen med Kongesønnen.

„Hvad gaar der af dig?“ spurgte Broderen. „Du gør mig rent til Skamme — er du doven? De andre hundser mig og siger, de vil have deres Smasser igen, for jeg har snydt dem — du er en kedelig Tværdriver!“

„Fy!“ sagde Kaj, som saa, hun havde Taarer i Øjnene. „Det er bare Balfeber, nu kommer Borddansen, saa kommer Humøret ogsaa!“

Bænke og Stole flyttedes ind i Dansesalen, man dannede gemytlige smaa Kredse. Smørrebrødet var lækkert, Kagerne dejlige.

„Spis, spis,“ sagde Morten, „jeg har ædt elleve!“

Thea glemte Pinen, der kom Glans i Øjnene, Smil paa Kinden. Kaj fortalte om alle de pyntede Damer og Herrer, hun hørte paa Talerne med Interesse og sang Sangene med, saa Broderen tyssede: „Brøl ikke saadan i!“

Saa faldt hun atter tilbage til Virkeligheden, lukkede Øjnene. „Aa, min Ryg, min Ryg!“

„Fru Palm, der er noget i Vejen med Thea, det er sikkert og vist,“ sagde Kaj. „Hun er slet ikke, som hun plejer, og se nu hvor stift og underligt hun danser. Jeg er vis paa, at hun er syg.“

„Nej, kære Kaj, hun fejlede jo intet, da vi tog herud.“

Men Kaj tog hende med ind i en af de hyggelige Stuer, hvor man samledes mellem Dansene, og han tvang hende til at fortælle, hvor syg hun var.

„Men du maa ikke tale derom, før Kotillonen er forbi. Jeg har aldrig set saadan noget, jeg maa have Lov dertil.“

Kotillonen kom — hvor var det henrivende! To af de allermindste Purke i Forberedelsesklassen var pyntet ud, den ene som polsk Skøjteløber, den anden som Rødhætte; han trak hende i en Slæde, paa Skødet holdt hun en Kurv med Buketter, mens Sløjferne var hæftet til Slædens Tæppe.

Thea blev saa begejstret, at hun traadte helt frem paa Gulvet; man lagde Mærke til hende. Morten var rasende, men sød saa hun ud, og snart fik hun saa mange Buketter, at hun næppe kunde holde dem. Hun dansede og dansede, Smerten blev værre og værre, til hun med et Skrig besvimede i Broderens Arm.

Nu blev der en Allarm, hun blev baaret ind i Dameværelset, en til Stede værende Læge undersøgte hende. Midt paa Ryggen sad en blodunderløben Plet; hun vaagnede af Smerte, da han rørte derved.

„Mærkværdigt, at Pigebarnet har kunnet danse hele Natten, men Lysten driver Værket,“ ytrede han.

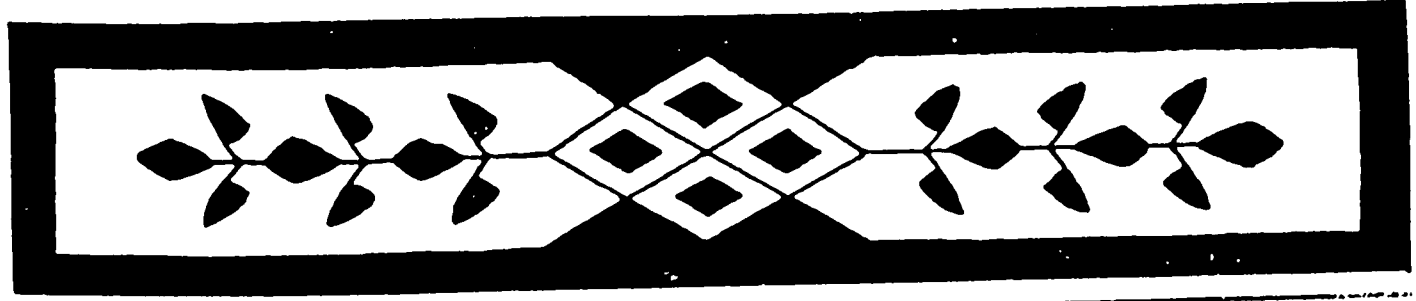
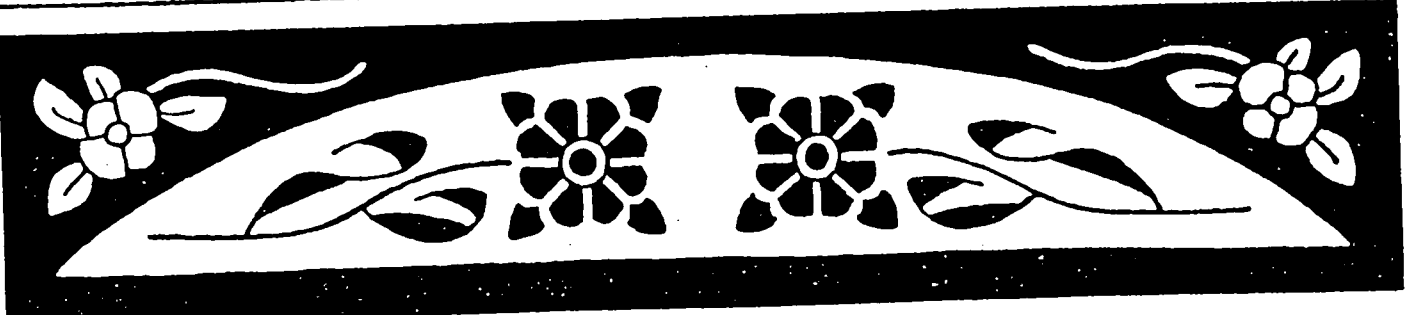
Hos Oldfruen tilbragte hun og Moderen en søvnløs Nat. Næste Morgen kørtes hun paa Sygehuset, hvor hun i Maaneder laa til Sengs. Moderen maatte rejse hjem, men Damer fra Anstalten og Disciple, navnlig Broderen og Kaj, fik Lov at se til hende, sendte hende Bøger, Kager og Godter.

Henad Foraaret sendtes hun til København for at gennemgaa en Badekur. Smerten fortog sig, men gaa kunde hun ikke taale — ak, om hun hele Livet skulde køre i Rullestol.

Aaret gik. I alle Ferier var Morten hjemme; han og Kaj oplivede hende paa bedste Maade, al deres Friluftsliv havde de glemt, nu var de om hende tidlig og sent.

Atter var det Sommer. Fader var kørt til Byen for at hente Vennerne, Thea sad i Rullestolen nede i Enden af Haven, hvorfra hun kunde se Vejen, som førte tæt forbi. En Laage førte ind til Haven; den var nylig bleven malet hvid. I Gaar var de brune Køreheste nær blevne løbske for den, Fader havde alle sine Kræfter behov, for at de ikke skulde vælte Vognen i Grøften. En hel Time havde han derefter kørt frem og tilbage for at vænne dem til Synet. Dette tænkte Thea paa, mens hun i en Kikkert fulgte Vejen, der som et gult Baand snoede sig mellem de bugnende Marker.

Nu kom de. Hejsa, hvor det gik, de brune var nok rigtig i Humør — var de blot godt forbi Laagen.

Hun skottede derhen. Du gode Gud, Klinken var sprunget af, Vinden havde blæst Laagen op, den svajede frem og tilbage paa sine Hængsler. Midt ud paa Vejen ragede den, en Ulykke maatte ske, naar Vognen drejede om Hjørnet og de livlige Dyr opdagede den.

Hun raabte, hun kaldte, men ingen hørte hende, ene som hun var i Haven.

Aa Gud, om hun skulde blive Vidne til en Ulykke — Fader, Broderen, Kaj!

Vognen kom nærmere og nærmere, Laagen svajede og drejede.

Thea rejste sig med en voldsom Anstrengelse — hun rejste sig, hun satte Fødderne mod Jorden, hun gik, hun løb, hun fløj hen til Laagen, hun greb krampagtig fat i den med begge Hænder, og da Vognen i det samme drejede om Havediget, saa Faderen sin lille Pige bleg og med Taarerne rullende ned ad Kinderne staa, staa bøjet over den hvide Laage.

„Jeg kan gaa, jeg kan gaa!“ hulkede hun.

„Hurra!“ raabte Drengene.

Den sønderrevne Muskel havde Tiden helet og Skrækken givet Kraft — ja, Thea kunde atter gaa, men efter den første Spænding kom en Svaghedstid. Smaat gik det fremad, hele Ferien skiftedes Vennerne til at støtte hende, saa fik hun Krykke, senere Stok, men derefter gik det frem med Stormskridt, og da der næste Gang blev indbudt til Trollebal, var hun blandt de lykkelige, som skulde med.

Kaj var Skoleduks og aabnede Ballet med hende, og Morten havde kunnet aabne en hel Bagerbutik, om han atter havde solgt hende for „Smasser“ — men det var han nu vokset fra.

„Trollebal“!

Hvad Navn har Klang som dette!

Den gamle Mand, som gaar i Livets Trædemølle, retter Ryggen ved at høre det, tusinde Minder fra Ungdomsaarene vaagner.

Og værdige Mødre og Tanter bliver unge paany, naar de hører derom: Øjnene straalere, Fødderne tripper i Valsetakt.

Og du, du flinke Dreng, skynd dig og før din Søster i Dansen paa „Trollebal“.

Kræbbskæften og Domsfruen med Guldhåret.

En Fængselshistorie fra Børnehusets Tid af Axel Moe.

Med Tegninger af Louis Moe.

Det var en Efteraarssdag 1810, at en Menneftesværmen drog gennem Torvegade paa Christianshavn med Raaben, Skrigen og Trampen.

Gadens Beboere ilede til Vinduer og Døre for at se, hvad det var, der satte Byen i Oprør.

„Jh! sikken stor Hob! — lutter Bøvel og canaille!”

I Spidsen for Sværmen gik Politi og Vægtene med en Mand imellem sig, der var baade blodig og laset, en attrapperet Tyveknekt eller Morder, som var paa Vej til Børnehuset.

Efterhaanden som Toget drog videre, blev Vinduerne i den Del af Gaden, som det havde passeret, smækket i; man kunde ikke længere nøje sig med Synet oppe fra dem, man maatte ud paa Gaden for ret at kunne følge Begivenhederne paa nært Hold.

Saaledes forøgedes Sværmen, der fulgte Fangen, stadig af

velmeriterede Borgere med Koner og Børn og af Dagdrivere og skraalende Gadedrenge.

Tillskuerne talte og raabte i Munden paa hverandre, enhver vilde give sit Beshv med; alt, hvad der tildrog sig mellem Fangen og Justitsens Betjente, blev fortalt og kommenteret — Gladeren gik lystigt: — Ih! hvor han stritter imod — og slaar Bægter Søren hans Morgenstjerne ud af Haanden — men ret saa, nu pryglers Politiet ham med deres Stokke. — Ja, han vil nødig til'et; men det tror jeg, — han skal jo i Raskhuset! — Hvad har han gjort? — Ih! — han har gjort Manddrab. Mestermanden burde have aflivet ham, lige saa snart han var kommen i Justitsens Magt, — om der var bleven gjort ham hans Ret. —

Saa svinger Hoben, hujende, pibende, skrigende og skraalende ind paa Christianshavns Torv og tager Vejen lige imod „Børnehuset“, hvis officielle Navn, der betegner dets tre Afdelinger er „Tugt-, Rask- og Forbedringshuset“*).

Udenfor den store, rødbrune og smudsige Murklos af en Bygning, der optager den ene Side af Torvet, hvor tidligere den ulukkelige Køn Lykkes Palæ skal have ligget, staar Vagtmandskabet opmarcheret. Det bestaar af 7 Mand og en Sergent — paa Linje, med opplantede Bajonetter.

I Tugthusets aabne, men tilgitrede Vinduer ses Kvindefangerens gustne og udtærede Ansigter. Med opspilede, vilde Dine kæmper de med hverandre om en Plads ved Vinduet. Enhver af dem vil se, hvem det er, som Politiet nu skal indlægge paa Anstalten.

Endelig faar en ung, bleg Pige med fine Træk og store, fortvivlede Dine trængt sit Ansigt helt op til Gitteret. Hendes lange, gyldne Haar hænger sammensiltret ned over Panden og de hule Kinder.

Paa en Gang udstøder hun et højt Skrig, der sfingrer ud over Torvet, hvor der pludselig er bleven stille paa Grund af Militærets alvorfulde Holdning. Alle der nede ser op paa hende; man forstaar af hendes vilde Fakter, at hun vil sige noget. Fangen studser, og Betjentene trækker forgæves i ham, alle venter paa at høre noget fra hende der oppe. Saa raaber hun:

*) „Børnehuset“ laa oprindelig ved Helliggejstes Kirke og var en Opdragelsesanstalt for forsømte Børn. Senere blev det Straffeanstalt og flyttedes til Christianshavn.

„Jørgen! — kommer de nu med dig ogsaa! — Hvad har du gjort?“

„Skudt Fa'ers Skovrider, da han vilde gribe mig! — Men hvad har du, stakkels Elsebeth, gjort?“

„Jeg løb hjemmefra for at opføre dig; — men du var intet Sted at finde! — Saa led jeg Hunger, saa tog jeg et Brød. Saa greb man mig!“ —

— „Har du sagt, hvem du er?“

„Nej, saa sender de mig bare hjem, — og hjem vil jeg ikke. Saa vil jeg hellere blive her ved Bæven. — Gud være med dig, Jørgen!“

— „og med dig Elsebeth!“

Fangen lod sig derpaa rolig føre videre, og Tugthusets Port aabnede sig for ham med uhyggelig Højtidelighed.

De maabende Tilskuere, der er grebne af det forunderlige Optrin, de har været Vidne til, faar nu tillige et Glimt at se af Guldhornenes berømte Thy, Heidenreich. Man har nemlig betroet ham at gøre Portnertjeneste, fordi han for Tiden er den ældste Fange i Anstalten, hvor han desuden har gjort sig nyttig ved at istandsætte og opfinde Maskiner til Brug ved Arbejdet. Der er oven i Købet bleven tilstaaet ham 1 Rdl. ugentlig i Ekstrafor-tjeneste, en efter Forholdene sjælden Begunstigelse. Men Talentet bør belønnes, og han har det meget bedre nu end den Gang, da han, tvungen af Næringsforger, gif hen og blev Falskmøntner og Stortyv. — Hans blegfede Ansigt skinner et Djeblif som en Lyssplet i den mørke Hvælving, hvor Fangeporten dog straks skjuler ham for Tilskuernes Blikke.

Porten lukkes hurtig og falder til med en dump Larm.

Tilskuerne vender nu atter Blikket op imod Vinduet, hvorfra den kvindelige Fange raabte til sin uhyttelige Ven. — Hun er forsvunden.

Andre bleggule Ansigter ser ned paa dem der oppe fra. — Det er Mænd og Kvinder af alle Aldre, nogle fine Folks Børn imellem. Men det er saamænd snart gjort at komme i Tugthuset og i Rasphuset med, for Regeringen behøver billig Arbejdskraft, blandt andet til Uldfartning og Spinding til Guldhuset, hvorfra Hæren faar sine Uniformer. — Der skal ikke mere til, end at man bliver greben i Uforsigtighed med Ild og Lys, eller lever et ørkesløst Liv uden at have Raad dertil, eller mishandler sin Hest eller slaar en Hund ihjæl. Det kan blive til Rasphuset alt sammen, — for ikke at tale om Overfald paa Husbond eller Broder eller Begæring om højere Løn, eller Forsøg paa at gøre Skrue. —

Ja, der er Farer, hvor man gaar, og inden man ved Ord af det, kan man komme til at sætte sin Fod indenfor Børnehusets Mure som Fange der.

— Fra et af Vinduerne nedfirer en Fange en lille Skindpung. En medlidende Borger lægger en besteden Skærv deri, og hurtig bliver Pungen hejst op igen.

Men saa vender Politiet og Vægterne, der nu har afleveret Fangen, tilbage igen til Torvet, som de begynder at rydde.

— Alle gode Borgere opfordres til at gaa hjem, og da det samtidig begynder at regne, adlydes Politiet hurtig og Vagtmandskabet træder af.

Run de to Vagtposter udenfor Tugthusporten bliver tilbage; langsomt patrouillere de op og ned foran den store, skumle Bygnings Facade. Hver Gang de gør omkring glimter deres Bøsse-løb og Bandlerer. Af og til søger de med et Nix med Hovedet at ryste lidt Regnvand af de høje Sjakoer. —

*

*

*

Imidlertid bliver den nyindlagte Fange ført til Protokols og illædt Anstaltens Dragt. Hans Haar klippes ganske tæt, og han transporteres over til Raskhuset.

Denne Bygning, en stor, firkantet Kasse, mørk og tilgittret, ligger midt paa Gaardspladsen, der omslutes af Tugthuset, som vender ud imod Torvet, og Forbedringshuset, som ligger bagved det, og hvis anden Side vender ud til Frispinderiets Gaardsplads og Bygninger.

Fangen føres videre ned i Raskhusets Kælderhvelvinger, — hvor de indeslutes, der skal arbejde ved Raskning af Farvetræ. — Justitssergenter anviser ham hans Leje, og lukker den jernbeslaede Fængselsdør i Laas efter sig, da han gaar med sin Lygte og sit raslende Nøglesnippe. —

— Nu, da hans Lygte er borte, er der intet Lys i Hvelvingen, thi det er Aften og Uvejr. —

— Fangen er alene tilbage i Mørket. Han famler med Hænderne hen over de fugtige, kolde Mure, snubler saa over en Jernbøjle i Gulvet og hører en Læntestumps uhyggelige Rasklen, medens han tumler videre hen til Lejet og kaster sig ned paa det. —

Han gennemtænker sin frygtelige Skæbne. — Han var Søn af en rig, jydsk Godsejer, og Verden stod ham aaben. Men saa fattede han Kærlighed til sin Barndoms Legekammerat, Elsebeth,

Proprietærens Datter. Hans Forældre nægtede deres Samthkke til en Forbindelse mellem dem. De fandt, at Sønnens Kærlighed var falden paa en for ubetydelig Person. Saa, — da ingen Bønner, ingen Forestillinger hjalp, — skjedede han ud, og nu vilde Elsebeths Forældre heller ikke give deres Samthkke til, at de unge maatte faa hinanden. De vilde tvinge deres Datter til at glemme ham, hvad det saa end skulde koste dem og hende.

Han rejste til Kjøbenhavn, sværede og sværmede med nogle gudsforgaaende Officerer, vendte derpaa atter tilbage i Haab om at gense Elsebeth; men hun holdtes indespærret, — og han drev da om en Tid i Omegnens Skove og levede af at stjæle sin Faders Bildt, indtil Skovrideren en Dag overfaldt ham. — Men han vilde ikke gribes, derfor satte han sig rasende til Modværge og stød tilsidst Skovrideren med. Saa flygtede han. En Uge efter blev han greben og dømt til Rasphuset.

— og her havde han fundet Elsebeth i Tugthuset. — Hun havde altsaa ogsaa brudt med Forældrene, og det var sket for hans Skyld. Fortvivlet var hun vandret ud for at opsoge ham; men det havde været forgæves! — Ukendt og forstødt havde hun tilsidst i pjaltet og forkommen Tilstand stjaalet et Brød, var bleven greben og dømt til Rasphuset. — Hun havde tiet med sit Navn. — Han havde jo ogsaa hørt Politiet tale om Tildragelsen ude paa Torvet, og da havde Inspektøren kun kaldt Elsebeth for „Domfruen med Guldhæaret“. — De havde saadan deres Tilnavne herinde, alle sammen; ham havde de ved samme Lejlighed kaldt „Krybskitten“, og under det Navn var han bleven ført til Protokols af Hensyn til hans fine Familie. —

Ja, nu var han altsaa Fange i Rasphuset. — Naar de andre Fanger ved Fastelavnstid fik Lov til frit at gaa deres Runde i Fængselsgaarden, hvor de havde Tilladelse til at synge udenfor Betjentenes Døre og modtage Gaver af dem, da maatte han ikke følge med, og da kunde han da ellers let have faaet Elsebeth at se. — Na, Herre Gud, hvor Skæbnen var haard imod ham! —

— men bedst som han den Aften laa og tænkte og tænkte, faldt han i Søvn, tung af Sorg og træet af Lidelser — men da drømte han saa dejligt, at han holdt Bryllup med Elsebeth her, just her i det store triste Fængsel, hvor alt var Jern og Sten, Gitter og Mur og Slaveri, indtil Livets sidste Time slog for dem begge.

Det var kun sjældent, at Elsebeth og Rrybsknyttten fik et Glimt af hinanden at se. Det nye Regulativ for Børnehuset havde medført, at de mandlige og kvindelige Fanger holdtes strengt adskilte, hvert Køn for sig. Vel benyttede de Gaardspladsen til deres korte Ophold i fri Luft; men altid var de da under Opsyn af den gamle, fordrufne Justitssergent, der med onde Dine og Tampen i Haanden vogtede paa enhver af deres Bevægelser, og som havde Instruks om at paase, at ingen Fange paa Gaardspladsen stillede sig under Vinduerne i de Lokaler, hvor de andre Fanger samtidig arbejdede.

Tugthusfangerne var tillige under Justitssergentens Opsyn, naar de hentede deres Brød om Morgen, gif til Middag eller hentede deres Aftensmad, hver Gang med en Times Frihed for Arbejdet, som ellers optog dem hele Dagen.

Rasphusfangeren havde endnu ringere Fritid, og naar han endelig fik Lov til at forlade sin Hvælving i Kælderen, var det kun for at bringe sit Arbejde til Bægten under Justitssergentens Opsyn, og viste han da det mindste Tegn til at ville unddrage sig Reglementet, saa susede Tampen ned over hans Ryg.

Saaledes levede Rasphusfangeren sit ensomme Slaveliv uden nogen Forbindelse med Omverdenen.

Om Morgen Kl. 5 flet kom Justitssergenten, anviste ham hans Arbejde og bragte ham de Rasperedstaber, som Raspermesteren fandt for godt, at han skulde bruge. Om Aftenen kom den samme uhyggelige, fordrufne Person med Tampen og hentede dem tilbage igen, forvissede sig om, at Fængslets Dørlaas var i behørig Stand, og lukkede og laasede Fangeren inde, saa ikke en Gang den lille Klap i Døren kunde aabnes paa Klem; — men hvad skulde det for Næsten have nyttet til? — udenfor var der altid kun Mørke i den smalle Kældergang. —

Men Fangers Dine kunde lyse af Had, naar de hvilede paa Justitssergenten, denne de uhyggeliges onde Mand, der var den eneste, som besøgte ham i hans Hvælving. Han kunde saa en ubetvingelig vild Lust til at fare løs paa Manden med det uhyggelige Nøglenippe og den forsmædelige Tamp, der næsten brændemærkede en lige ind i Sjælen, for hver Gang den slog.

— Men naar han havde forladt Fangeren om Aftenen, efter at Nøglen var drejet 3 Gange om i Laasen, saa kom den frygtelige dødsstille Nat. —

Der var ogsaa altid ubeskrivelig mørkt der nede i Rasphusets Kælderhvælvinger! — — og hver følgende Dag og Nat forløb nøjagtig som det første Døgn i denne de fordømtes Bolig — ikke

en Skygge af Forandring, Sommer som Vinter, — det ene Aar efter det andet! —

— Elsebeth, der oprindelig kun havde været idømt Tugthus for kort Tid, fik sin Straffetid betydelig forlænget, da hun efter Retskyttens Indlæggelse baade viste Opsætsighed mod Anstaltens Opsyn og tillige gjorde Forsøg paa Selvmord, hvilket blev strængt straffet i Overensstemmelse med de gældende Love paa den Tid. —

— — Du forløb fem Aar i Fængslet for de to Fanger, hvis Liv vi her dvæler ved.

Da vaagnede Justitssergenten en Vinternat i sit Kammer. Det var Uvej, Snestormen hylede i Gaderne; men det forekom ham, at han gennem Uvejrets Larm havde hørt Støjen af en Vogn, der var standset udenfor hans Vindue.

Hans Krop bevægede sig under Tæppet henne i den smalle Træfeng. Han lagde sig paa Ryggen, holdt Vejret et Øjeblik og lyttede anspændt; men han hørte ikke andet end den sædvanlige Nattestøj af Musene, der gnavede paa Risten, hvori han havde sine faa, fattige Gjenstande.

Under hans Seng stod en iskold Flaske med Brændevin; hans

Fingre samlede efter den; Brændevinen var hans sædvanlige Mid-
del mod Søvnløshed. Han fik Flasken op i Sengen og fluffede
en hel Pægl i sig. Saa lagde han sig paa venstre Side for at
falde i Søvn; men lige i det samme bankede det paa Vinduet
— — og da han nu saa op viste der sig en dansende Lysplet
oppe i Loftet af hans Værelse. — Han laa og stirrede paa den,
fulgte dens Sitren og Flakten. — Den Skinbarlige skulde hente
ham, om det Lys ikke kom fra Uætheden foroven i en Lygte, som
den bankende havde hos sig, men endnu holdt blændet.

Forsigtig stod han op. Han mærkede, at han havde faaet en
Nus af Brændevinen. Han hikkede og ravede, men kom dog hen
til Vinduet, aandede paa Ruden og kiggede ud.

Snefoget rasede udenfor; hele Gaden stod i en Røg. — En
Person havde stillet sig tæt op til Vinduet. Han havde en stor
Rytterkappe paa og sort Maske for Ansigtet. — Sergenten gned
Djnene.

„Hallo!“ sagde en Stemme udenfor, „— er det Justitsser-
genten?“

„Ja vel saa, hi! — men hvad Fanden er I for en fort
Djævel, med Forlov at spørge? — Er I General Satan selv,
der maaske skal hente en Rasphusfange? — hæ? — hi! — hi,
hi! I ser jo fort ud.“ — Da den fremmede intet svarede, fort-
satte han: „I har det vel hedt der, hvor I kommer fra. Men
her er saa koldt, at jeg kunde give mig selv Tamp for at blive
varm.“

Han satte den ene af sine frogede, nøgne Fødder ovenpaa den
anden. — „Uha! — jeg faar „Kolden“!“

„Kan I da ikke for Fanden lufte Vinduet op!“ raabte Man-
den udenfor utaalmelig og rettede i det samme sin Blændlygtes
Lys lige imod Justitssergentens uhyggelige Ansigt, hvor Brænd-
mærket sad i Panden som et rødt, rundt, hæsligt Stempel fra den
Tid, da han havde været Rasphusfange.

Sergenten, der ellers altid gik med Huen ned over dette
Skændselsmærke og intet Haar havde til at skjule det med, fo'r sig
med Haanden til Panden og udstødte en Ed.

„Tag Lygten til jer; dens Lys blænder mig,“ sagde han,
„— saa skal jeg hitte den Rude, der er løs.“ — Han arbejdede
henne ved Vinduet og trak saa den løse Rude forsigtig ind til sig
gennem Gitteret. — Han havde i Blændlygtens Lys set en Uni-
forms Guldsnøre skinne under den fremmedes Kappe. —

Masken kom tæt op til Nabningen: „I har en Rasphus-
fange ved Tilnavn „Ryhstytten“, ej saa?“ —

„Jo vel, Deres Velbaarenhed,” Sergenten nikkede med sit store af Drik oppustede Hoved, medens hans lasede, snavsede Skjorte dinglede om den magre Krop. — Brændevinslugten stod ham ud af Halsen for hvert Ord, han sagde, og drev tilbage igen ind i hans beklumrede Kammer, opspædet med frisk Vinterluft, medens Snefnuggene, let og ynndefuldt dansede ham lige i Synet uden Spor af Respekt. Til Gengæld fik de en hurtig Død paa hans ophedede Kinder og Næse, hvorfra de som Taarer løb ned ad den mørke, rynkede Hals.

„Godt,” svarede den ubekendte, „— hør nu nøje efter, hvad jeg har at sige dig. — Du bringer ham en Hilsen fra hans Ven Officeren og siger, at jeg er bleven et bedre Menneske, og at jeg nu har baade Vilje og Pengemidler til at hjælpe ham, hvis han kan genvinde sin Frihed. — Har du forstaaet mig?”

„Ja vel, Deres Velbaarenhed — hi!”

„Hvis du nu bidrager til at skaffe ham denne Frihed saa hurtig som muligt, saa giver jeg dig en aarlig Pension lige saa stor som din nuværende Løn, nemlig paa 18 Rbdl.”

„Er det vist, Deres Velbaarenhed?”

„— om det er vist! — Se, her har du det første Aars Pension.” Den fremmede kastede en Pung ind gennem Abningen. Den faldt paa Gulvet med et Klask.

„— og I er rig nok til at blive ved paa den Maade?” spurgte Justitssergenten tvivlende, idet han hurtig samlede Pungen op.

„Du tror mig ikke, din Hund!” raabte Officeren opbragt, „— saa tag denne! — og vær vis paa, at jeg har Magt til at skaffe dig din Afsted, hvis du prøver paa at bedrage mig.” — I det samme trak han en kostbar Diamantring af sin Finger. Dens Stene funkede og lignede et Djeblik i Lygtens Lys, saa blev den stukken ind paa Sergentens Lillesfinger, — og den fremmede forsvandt.

Et Djeblik efter rullede hans Vogn bort.

— — Justitssergenten glemte at lukke Vinduet. Rystende af Kulde skyndte han sig i Seng med Pengene og Ringen. —

— Han laa og sølte paa Diamanterne. — Var det ikke en Drøm, det hele? — Men saa tog han Daler efter Daler ud af Pungen og lagde dem ved Hovedgærdet af sin Seng, og da han havde gjort det 18 Gange, forstod han, at han ikke var bleven snydt, og at det, han havde oplevet, var Virkelighed.

„Sikken Forretning,” skreg han op og kastede sig i Sengen, „— rig i Løbet af fem Minutter, og jeg, der var saa lufsfattig!

— Men nu lige straks til Bærket, at hans Velbaarenhed, Officeren kan se, at jeg er en gammel Hædersmand!"

Han stod hurtig op, gemte Bøgene og famlede sig ud af Bærket og gennem en lang, mørk og smal Gang ud i Tugthusgaarden. Nu gik Turen videre frem gennem den høje Sne og Vintermørket til Raskhuset. Her standsede han, trak en stor Nøgle frem, aabnede lydløst den svære Dør og listede ned ad Trapperne til Kælderfængslerne, hvori Fangerne, „Raskhuskarlene“, sad.

Der nede rodede han længe om. — Men paa en Gang knirkede en Dør svagt. — Lyden hørte straks op igen, og alt blev dødsstille. — Nej, der lød en Snorken af en, der sov tungt, — derpaa Støj af listende Trin. — Saa stønnede en Stemme: — „Hvem i Herrens Navn er det?“ — og derpaa skreg Stemmen: „Skal I nu ogsaa pine Folk om Natten!“ — — „Hys, hys — stille“, hviskede en anden — og lidt efter lød Ordene: Frihed, Elisebeth! og et ubehersket højt: Gud være lovet! — Saa blev alt stille igen. —

— — En mørk, sammenbøjet Skikkelse sneg sig tilbage over Gaarden og forsvandt. —

Time efter Time gik. Natten forløb.

Da Klokken slog fem om Morgenens, og netop som Justitssergenten skred over Gaarden i Embeds Medfør med tændt Lygte og Lampen i Haanden for at sætte Fangerne i Arbejde, opstod der et „ualmindeligt Røre og Spektakel“ paa Kvindernes Soveloft i Tugthuset, — og da Opsynet og Justitssergenten endelig trængte derind, sprang en Mand ud derfra, slog sig igennem deres Række og flygtede ned ad Trapperne.

Faa Øjeblikke efter konstaterede man, at Manden havde været Krybskytten, og at han var brudt ud af Fængslet paa lignende Maade som en tidligere Fange, nemlig gennem Fængselspræstens Brændekælder, hvis Vindue, der vendte ud til Gaarden, var knust. — Døren til hans Fængsel var brudt op og ligeledes Døren til Brændekælderen. Men hvorfra havde han faaet Redskaberne til dette Arbejde? —

Fængselsdirektøren holdt straks Forhør. — Justitssergenten havde intet mærket, før Støjen oppe paa Soveloftet var opstaaet, forklarede han med højtidelig Embedsmandsmine. Da fik Direktøren pludselig Øje paa den kostbare Ring, der endnu sad paa Slynglens Lillefinger; Diamanterne funkede.

Justitssergenten, der fulgte Retningen af sin høje Overordnedes Blik, forstod pludselig sin Dumhed og at alt var tabt og tilslod.

Samtidig blev den Kvinde, der havde modtaget Besøg af Krybskytten ført i i Forhørslokalet.

Det var „Jomfruen med Guldhæret“, Elsebeth. Ogsaa hun tilstod straks, men anførte til sin Undskyldning, at hun og Krybskytten havde kendt hinanden fra den Tid, da de havde været frie og lykkelige Mennesker, der havde haft hinanden inderlig kær.

Elsebeth dømtes til at piskes, og Justitssergenten fik øjeblikkelig Afsked fra sit Embede.

— Men i Oktober samme Aar fødte Elsebeth et Drengsbarn til Verden. —

Baade Moder og Barn var medtagne af Sult; thi saa ussel var Anstaltens Forplejning efterhaanden bleven, at Fangerne blev syge af Hunger. Men begge overlevede dog denne frygtelige Tid.

To Maanedere senere traadte en elegant klædt Herre ind i Fængselsdirektørens Kontor. Han var kommen lige fra Udlandet, havde rejst Dag og Nat, ikke nøjet et Øjeblik undervejs, fortalte han og drog et dybt Suk.

Hvem han var? —

Den fremmede svarede ikke.

Direktøren stirrede forundret paa ham, blev saa paa en Gang opmærksom, mønstrede skarpt de store, brede, arbejdsflidte Hænder og hele den lidt dufnakkede Person med det viljestærke Træk ved Mund og Hage og Tungsindet i Blikket. — Saa fo'r han paa en Gang i Bejret og greb ham i Armen.

„De er Krybskytten!“ skreg ham.

— Ja, det var Krybskytten, der frivillig var vendt tilbage til Næsthuset. — Denne Gang for til Straf for sin Flugt at dømmes til Næsthuset. — Der arbejder Fangerne halvnøgne og føres hver Time ud i Gaarden, for ikke at kvæles i den daarligere Luft i Lokalet, hvor hans Krop i Løbet af faa Dage bliver gulbrun som en Mulats af Farvetræets Millioner Frugter, der opfylder Luften omkring Mølleværket eller drysser ned over ham under Arbejdet. —

— „Hvorfor vendte De frivillig tilbage til det Helvede, som nu venter Dem?“ spørger Direktøren medlidende.

„Fordi jeg i Berlin, hvor jeg havde fundet Venner og en god Stilling, modtog Underretning om, at jeg nu havde baade Hustru og Barn her. — Fra det Øjeblik vidste jeg ogsaa, hvor jeg selv skulde være,“ svarede han roligt. —

Saa blev det Vinter, Foraar og Sommer. Maaned gled efter Maaned. Dagen begyndte atter at blive kortere. Mørket i Raskhuskælderens Fangehølvninger blev tættere og tættere, — og med det sparsomme Lys, der forsvinder, synes ogsaa Livsmodet at blive ringere hos Fangerne, om der i det hele taget kan tales om Livsmod hos disse Stakler, der er fordømte til at trække her, indtil deres Dages Ende.

Livsflavens Ring bøjes mere og mere. Dinenes Glans slukkes. Hans Legeme vansires, hans Aand formørkes. Men dybest inde i hans Sind flammer en Ild, Hadet mod det Samfund, hvoraf han er udstødt, — og først og fremmest Hadet mod dem, der benytter sig af hans fortvivlede, rasløse Stilling til at forringe hans Rost, sulte ham for selv at kunne leve et Liv i Glæde. —

Allerede den 29. Juli 1815 havde Raskhusfangerne flaget over Rosten, og da der intet Hensyn toges til Klagen, brød de en Dag ud af Arbejdssalene, samlede sig i Gaarden, trængte Bagten tilbage, da den gik løs paa dem med Bajonetten, og tiltvang sig nogle Dages Ekstraforplejning.

Men senere blev Tilstandene lige saa elendige som før; Rosten var bedærvet og ikke til at spise, og den 25. Juni 1817 brød den egentlige Opstand løs.

Der tændes Ild paa Bygningen. Fangerne bryder ud fra Celler og Arbejdssale og styrter løs paa Militæret, der affyrer hele Salver mod dem.

Kampen bliver voldsommere. En af de mandlige Fanger, ledsaget af et Par Kammerater, bemægtiger sig Nøglerne til Kvindesængslet, og saa Djeblitte efter er Krybskytten og Elsebeth paa Flugt med deres Barn.

Det lykkes dem at slippe ud gennem en Lejlighed, der tilhører Opsynet, og snart staar de ved Kanalen.

Krybskytten sløjter tre Gange, og en Baad glider hen til dem.

„Alt i Orden“, siger en hæs Brændevinsstemme, og den tidligere Justitssergents røde, opsvulmede Ansigt kommer til Syn under den bredskyggede Hat, som Manden, der ror Baaden, har paa Hovedet. — „De har altsaa faaet hans Velbaarenheds Seddel?“ spørger han.

Krybskytten nikker: „Stynd dig blot, at vi ikke gribes!“ —

Hurtigt stiger Flygtningerne i Baaden, hvor der ligger Tæpper og Kapper til deres Brug. Faa Minutter efter kan ingen uden Vanskelighed se, at de er undvegne Fanger. Deres Fangedragt er skjult; kun Ansigtssfarven, Blikket kan røbe dem. —

— „Hans Velbaarenhed har ventet paa en saadan Lejlighed

lige siden Juli for to Aar siden, da de havde den lille Revolte derinde i Tugthuset," siger den forhenværende Justitssergent. "Da laa jeg her ogsaa med Baad og ventede og havde Tøj til tre Personer, for hans Velbaarenhed vidste jo, at De havde faaet Dem en Kone, medens De var derinde. Men den Gang gik det galt med Sedlen, saa De fik den ikke. — Nu derimod er alt bedre ordnet med Skib til Udlandet og det hele — om en halv Time er De ude i Sundet og vel faren."

Imedens han snakker, glider Baaden rask af Sted. — Krybskytten og Elsebeth holder hinanden i Haanden. I Bunden af Baaden sidder deres Søn, født i Tugthuset og opvokset der og ser med maalløs Forbavselse paa den Verden, han nu glider ind i.

Saaledes iler de Friheden og Lykken i Møde.

Fjærnt lyder Fangeopstandens Larm, Genværsalverne og Kanonstuddene, medens Himlen farves rød af Genskinnet fra Tugthusets Brand.

Georginen.

Der findes næppe mange Haver, hvor Georginen ikke blomstrer om Efteraaret med sine prægtige mangefarvede fylde eller enkelte Blomster, og dog er det ikke saa overmaade mange Aar siden, at denne Plante hørte til Sjældenhederne.

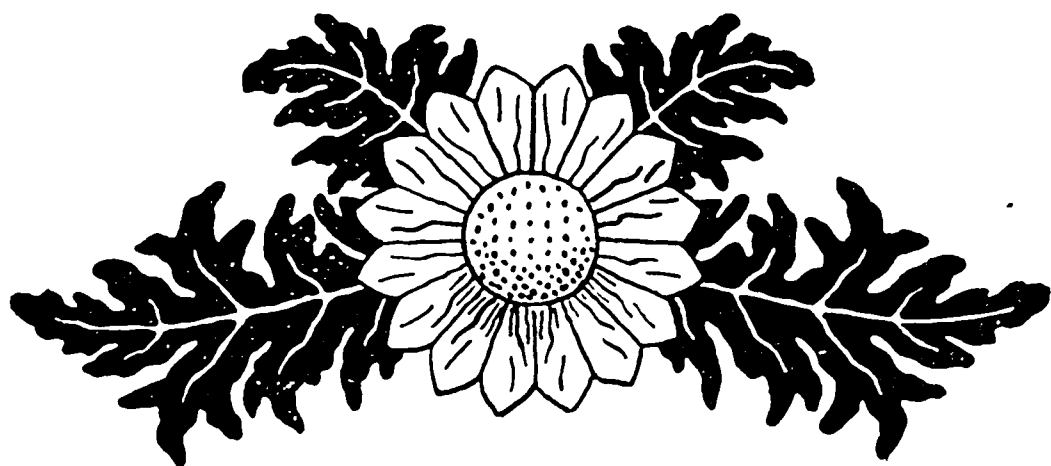
Som saa mange andre af vore yndede Havevækster har den ogsaa sin Historie, der ikke er uden Interesse. Den Gang Spanierne i det 16de Aarhundrede havde opdaget det skønne Mexico, berettede de ved deres Hjemkomst om alle de Naturens Vidundere af Dyr og Planter, de havde set, hvorfor Philip den 2den besluttede at sende en Videnskabsmand derover, for at han kunde se og beskrive alt det mærkelige. Det var Kongens Livlæge Hermander, som fik dette Hverv betroet, og blandt andre Planter afbildede og beskrev han da ogsaa Georginen.

Der forløb nu et Par Aarhundreder, hvor man ikke hørte noget om den i Europa, men i Slutningen af 18de Aarhundrede blev den dyrket i den botaniske Have i Madrid i Spanien, og vakte umaadelig Opmærksomhed. Spanierne undte ikke andre Lande, at de skulde have den skønne Blomst, og det blev derfor forbudt at udføre den, ikke desto mindre dukkede den saa Aar efter op i Paris'

botaniske Have, og Spanierne blev saa rasende herover, at de antydede, at den var stjaalet fra dem. I Paris havde man imidlertid ikke Held med Dyrkningen, som foregik i Væksthus, da man mente, Planten ikke kunde taale at staa i fri Luft. Knoldene raadnede bort, og det var først, da Planten kom paa Friland, den lykkedes.

I Begyndelsen af 19de Aarhundrede fandt Naturforskeren Alex v. Humboldt paa sin Rejse i Mexico den vilde Georgine, hvis Blomster er gule og røde. Han samlede en Mængde Frø af den, og fra dette Frø stammer en stor Del af de smukke Sorter, vi nu have. Dengang dyrkedes de enkelte Georginer, saa kom de dobbelte paa Mode, nu yndes de enkelte atter mest. Til en Begyndelse var de hvide overmaade sjældne og kostbare. En Tid fik Georginerne en ny Betydning, nemlig som Næringsmiddel. En ondartet Svampsygdom havde paa hin Tid angrebet Kartoflerne næsten overalt, og Gartnerne, der troede at al Kartoffeldyrkning for Fremtiden vilde være umulig af den Grund, saa sig om efter Planter, der kunde erstatte Kartofflen til de Planter man thuede, hørte ogsaa Georginen med de sastrige store Knolde. Forsøgene mislykkedes imidlertid, og da Sygdommen efter nogle Aars Forløb forsvandt, ophørte de fuldstændig, Georginen fik atter Lov til alene at være til Pryd.

Som bekendt maa man hvert Efteraar optage Knoldene, der overvintres paa et frostfrit Sted, der ikke maa være saa fugtigt at de raadne, men paa den anden Side heller ikke saa tørt at de fortørre. Ved Foraarstid, før de plantes, bør de, om de er meget store, deles, hvorved man opnaar de kraftigste Planter med de smukkeste Blomster.

Kjeld Simon Peter Kjeldsen.

Fortælling af Martin Skovbo.

Med Tegninger af Poul Steffensen.

Storbonde-Etten Kjeldsen var gammel i Gaarde nede paa Lundsgaard. At holde Lundsgaard samlet paa Ettens Haand og saa vidt muligt i Hovedlinjerne forblive Storbønder, og da navnlig i Mandslinjerne, der skulde bære Navnet ind i Fremtiden, det var Enhedsmærket, som de alle samlede sig om i Handel og Wandel, ved Giftermaal, under alt, hvad der greb dybere ind i Forholdene.

Og dette havde i Tidernes Løb gennem arvede Tilbøjeligheder præget Ettens Følelsesliv.

Døtrene giftede sig aldrig før op i Aarene — paastod Folk — og Sønnerne helst med ældre Piger eller med Enker uden Børn, for at der ikke skulde komme for mange Arvinger.

Det var vel nok Overdrivelse. Men i hvert Fald var der i denne Slægt paafaldende mange, som gif og blev gamle Ungkarle og gamle Jomfruer.

Han, som nu skulde føre Etten videre paa Lundsgaard, var den fjerde i Rækken, der havde baaret Stammenavnet Kjeld Simon Peter Kjeldsen, og det gav ligesom dobbelt Forpligtelse til at fortsætte i det gamle Spor.

Han var nu en Mand paa en fire—fem og tyve Aar, høj, velstabt og af et vindende Væsen, Stamherre til Lundsgaard, og selvanden Arving til Rigdommen, som han havde maattet dele med en ældre Søster, der var gift og hjemfaren.

Der fandtes unge Piger nok, hvis Dine fulgte Kjeld. Men de kendte Etten og dens Grundsatninger, og de fleste vogtede sig vel for at drage hans Billed ind i deres Kærlighedsdrømme.

Folk vilde beklage den Pige eller Ungersvend, der af Kærlighed bandt sig til en af dem, mere end den, som gif derfra med blødende Hjerte. Dette Saar vilde Tiden læge og andre Følelser udslette; men hint vilde blive en livslang Stusselse og Pine.

Kjeld syntes kun lidet eller intet at afvige fra Fædrenes Spor. En Kvinde skulde han imidlertid helst have ind; Søsteren var jo borte, Moderen død; Faderen sad tilbage, gammel og aflægs, træt af fremmed Hjælp, og Kjeld fandt ogsaa, at han kunde have Kvindehjælp behov.

Men for det første maatte hun eje saa meget, at hun kunde fylde Rummet, som Søsterens Arv havde ladet aabent, og for det andet maatte hun være godt evnet og ikke for ung. Kunde det dernæst føje sig saa, at hun var tæffelig, ja, da var det jo glædeligt.

Og først Kjelds Tanke og dernæst han selv gik op ad den stejle Vej til Bildbjerg Mølle, hvis Vingestygge, naar Solen dalede, kunde naa at fuge ned over Lundsgaard. Der var Rigdom der oppe, og kun en eneste, aldrende Datter, den sidste af en brystsvag Flok paa hele — seks. —

Det var efter Kjeldsens Mening dumt med alle disse seks. De Bildbjerg Møllerfolk havde giftet sig ganske unge og forelskede. Men de fem laa nu tillige med Forældrene i sorten Jord, saa den sjette sad alene tilbage med hele Herligheden. Det, fandt de, var svært viseligt styret af Forshnet.

Folk saa Kjeld gaa, komme og atter gaa, og gættede snart, hvad det betød. Somme vilde have til, at han trak lidt tungt paa Benene, naar han gik opad, saa de troede, der alligevel maatte røre sig Følelser i ham, som ikke var lette at drage op til Møllen og den dødsdømte „gamle Jomfru“ med de dybe, mørkrandede Øjne og det blege, indfaldne Ansigt. Der maatte være noget, som thngede: en Følelse, en Drøm om ung, levedygtig Kærlighed!

Saa, pyt! sagde andre. Det var bare, fordi Bejen opad Bildbjerg var saa stejl. Var han først der oppe, saa skulde de se ham! Og naar Tiden trak ud, inden man hørte om nogen Afgørelse, da vilde de helst tro, at det var Laura fra Bildbjerg, det stod paa, fordi hun var uvis, om hun skulde give sine saa Leveaar og alt, hvad hun ejede, Lundsgaard i Bold, eller hun skulde forblive ugift.

Hun havde kendt ham lige fra han var Barn, og hun ung Pige, der tog ham paa sit Skød, lagde ham i sin Arm og kyskede ham, som en Moder kysker sit Barn. Og nu var hun Kærlighed til ham, mere som en Moder til sin store, kønne Søn, der giver hende sin Fortrolighed, beder om gode Raad, om Penge, og hvad andet, han har Brug for, end saadan, som en ung Brud bærer Kærlighed til sin Fæstemand.

Hun forstod ham saa godt. Han havde Trang til en Kvinde, der kunde styre hans store, vidtløftige Hus, og ved hvis Penge han kunde saa opfyldt sin Aets store Drøm. Og saa gav hun sig til ham — uden Frygt, skønt mange forstod ikke, hvor hun turde.

Men hun var ikke bange. Hun var saa svag, at hun intet krævede ud over sønlig Følelse. Og han havde jo ved at vælge hende, givet til Kende, at han heller ikke begærede Offerilden tændt paa Kærlighedens Alter. Skulde hun ikke kende ham, hun, som havde fulgt

hans Gang, lige fra han var Barn, kendt hans Forældre og Bedste-
forældre, og vidste Nede paa Stetten, langt tilbage i Tiden!

Hun forstod ham saa inderlig godt. Hun saa paa ham, som en

Moder paa sin Søn og hjalp ham med at faa Ordene til at falde
saaledes i Traad for ham, at han ikke bandt sig selv med ufrivillige
Løfter. Hellere maatte han love for lidt end for meget.

Laura var glad som nogen ung Brud. Hun skjald af den inderligste, den dybeste Fryd over, at hun nu havde faaet nogen at leve for, een — som paa sin Maade trofast — gav sig hen til hende, fordi han trængte til hende, een, som hun nu kunde arbejde for og hygge om.

Hun var saa glad, at Kjeld blueedes over, at han ikke kunde give hende mere, end han gav, det legemsfvage, og dog saa følelsesstærke, lille Bæsen. Nu skulde hun ikke ensom henleve de Aar, hun havde tilbage. —

Men Kjeld skulde værsgod gifte sig igen, naar hun var død! Det sagde hun ham straks. —

Hun havde jo selv kendt denne Higen efter at nyde al Livets Nykke, ogsaa den, som Kærlighed imellem Mand og Kvinde rummede, det bekendte hun, rødmende som en ung Pige.

„Jeg har selv været ung en Gang og elsket —“

Hendes Ord faldt saa blødt og varmt, saa fri for noget stukket under. Og dog syntes de ham en Svøbe, der blev svungen over ham og hans Slægt, fordi de havde ladet haant om den Rigdom, som Kærlighed rummede. —

— — —

Paa Lundsgaard var der i Forvejen saa fuldt op af Bostab, at man ikke kunde rumme alt, naar nu Lauras kom til. Af det, man satte mindst Pris paa, maatte en Del sættes op paa Loftskamrene eller stilles til Auktion. Tillige vilde der blive overflødige Afskredskaber, Bogne osv.

Kjeld havde ment, at Møllen med Beboelse og alt Tilbehør kunde stilles til Forpagtning eller Salg. Men derom vilde Laura intet høre. Nu flyttede hun ned paa Lundsgaard. Til sit nye Hjem, der nede vilde hun vie de Kræfter og Levedage, der endnu maatte blive hende befskaaret. Og saa vilde hun ikke have Møllen til at staa der og dele hendes Tanker.

Nej, Møllen skulde bort. Jorderne kunde lægges ind til Lundsgaard; derved blev der Brug for mere Husrum til Sæd og Husdyr, og man kunde da bryde Møllegaarden ned og bruge saa meget af Materialet, som man behøvede, og sælge Resten, ligesom ogsaa Møllen skulde sælges til Nedbrydning.

II.

Det var noget af en Begivenhed, da Laura flyttede ned paa Lundsgaard med alt sit Pif og Pak: Drifter af Røer, Faar og Ungkvæg, Læs efter Læs af Møbler, Sengflæder, Gangflæder, alskens Husgeraad fra Køkken og Bryggers, Korn, Halm, Brændsel, Bure med Fjertræ. —

Og det var noget af et Særsyn: to Etter, der var hinanden saa ulige som vel muligt, skulde her forenes.

Det var Band paa Gladrens Mølle, og Gaader til dem at grunde paa, som tænkte dybere over Livet. Der var Stof til saarende Ord i Spotterens Mund, og til Overbærenhed hos dem, som kendte sin egen og sine Medmenneffers Strøbelighed. Der var noget for hver.

Og ikke mindst var det en Begivenhed for Kjeld og Laura, og da navnlig for Laura, der alligevel ikke havde forestillet sig, at Omflytningen var saa stor, før hun stod midt i den. Der var et Øjeblik, hun blev ængstelig. —

Men saa gik hun alene op i sit tomme Sovestue paa Bildbjærg og bad til sin Barndoms og Ungdoms Gud, at han ogsaa maatte lede hendes Fod paa de nye Veje, hun nu skulde til at vandre.

Styrket vendte hun tilbage, og fortsatte nu uden at svigte, til alt var ordnet paa Lundsgaard, og hun kunde sidde ved Vinduet, i den dalende Sols røde Skin, og se op over Bildbjærg, hvor Møllen havde staaet, hvis Vingestygge ikke mere fuste ned over Lundsgaard, naar Solen sank.

Og der følte hun sig nu som født og baaren. —

Saa tro som Laura var Mindet om sine hedengangne Forældre og Søskende, saa tro var hun Lundsgaard og dem, hun her var gaaet ind til.

— — —

Hvidhaaret og bøjet sad gamle Kjeldsen paa Lundsgaard.

For ham var Lauras blidt puslende Haand og kærlige Ord, som forfriskende Dug og den milde Sol paa hans udtørrede Sjæl.

Og da hun efter nogle faa Aars Forløb havde lukket hans Dine og foldet hans Hænder om Salmebogen over Rigslagnet, var hun i Grunden færdig til at gøre op med Livet, langt hastigere, end hun selv havde troet, det vilde komme.

Den gamle havde jo nu fundet Hvile. Og Kjeld sad lunt og godt inden Døre til at modtage den unge Brud, som hun i Tanterne lod ham fæste. Sygdommen havde nu ogsaa hærget hende saa vidt, at hun vidste, der ikke kunde være lang Tid tilbage.

Det skulde dog komme anderledes, end hun havde tænkt. — —

I sin høje Alder gjorde hun den ængstelig—glade Opdagelse, at hun skulde være Moder. Og da Tiden kom, hun skulde føde, blev der atter Nød paa Færde nede paa Lundsgaard. Jordemoderen blev hentet og sad der i tre Dage og Nætter. Og Læge blev hentet for at bistaa.

Men alt, hvad der kom ud af det, var to Menneffers Død, den unge og dog gamle Moder, og saa Barnets — en stor, køn Dreng, en ægte Kjeldsen at se til. — —

Mens den gamle Ræge, der i sin Tid ogsaa havde bistaet Kjelds Moder under den haarde Fødsel, der kom til at koste hende Livet, stod og vaskede sine Instrumenter af, numlede han en Forbandelse over den Kjeldsenske Met, der i sit utidige Jag efter en tom Standsære, forbrød sig imod Naturens og Kærlighedens Lov, saa det drog Elendighed og Død efter sig.

Kjeld, for hvem hine Livets Love var som døde, tog det derimod paa sin egen Maade: Laura var jo svag, derfor havde hun ikke kunnet overstaa Fødslen; og tilmed maatte Forsynet jo vel ogsaa have haft en Finger med i Spillet, dristede han sig til at tro.

III.

Kjeld saa' Skipper Ottesens Datter Flora danse ved et stort Bondebryllup, ung, lattermild, frisk og hyggelig, kaad i sin Mund, ofte lidt vel langt over Stregen —, og han fandt et vist Behag i hende, som hun i ham.

Mange var om hende, og hun havde Gensvar til mange. Mens hun dansede med en, talte hun med en anden, og lo sammen med en tredje ad den fjerdes kaade Indfald.

Hun var noget uden for det sædvanlige, og Følelsen, som Kjeld kom til at omfatte hende med, var det samme. Laura havde været for ham som en Moder, denne maatte blive som hans Slegsfred, — trods Hustrunavn. — —

Men han var i dette Djeblif som en kaad, ung Hingst, der er sluppen ind i Hoppernes Bænge, og han syntes, det ikke kunde fejle, at dette hidsende Begær maatte være den Kærlighed, som Laura havde talt om og undt ham.

Dog var han ikke klar.

Men Diden, som ikke var bleven sagt, den første Gang, han bejlede, slap over hans Læber, da han i den lune Skærsommernat førte for Flora ned til Fjordbøen, hvor hendes Forældre boede, og han lagde sin Arm omkring hende og tog det første, hende Rys af hendes Mund.

IV.

Med den unge Rone kom der Liv paa Lundsgaard. Snakken, Latter og Sang lød fra Kælder til Loft, fra Folkestue til Sal. Tjenestepigerne var blevne som ellevilde! Hu — hej, nu fik de Benene med sig, som de før havde gaaet og slæbt saa tungt paa; nu fik de Arbejdet fra Haanden, for saa snart som muligt at komme til noget nyt, hvor der vankede ny Lystighed.

Tjenestekarlene lærte af Pigerne, og Daglejerne af Karlene. Dre var bleven lystigt at være paa Lundsgaard.

Men den stille Barmie, som var fulgt med Laura, forsvandt gennem aabne Døre. — —

Og ved Vindtrækket gennem alle de aabne Rum, faldt Lauras Billed ned fra en Etager, hvor det havde staaet opstillet.

Hvor saa det Ansigt skarpt og huløjet ud. Det ligesom gøs lidt i Flora, da hun tog Billedet og stillede det op paa sin Plads, og hun udbrød uvilkaarlig:

„Uh, det ligner jo Døden fra Rybæk!“
Rjeld, som var til Stede, lo, lagde sin Arm omkring Flora og sagde:

„Men du er Livet!“

De gik ud af Stuen sammen, han stadig med Armen om Floras Liv. —

Men lidt efter kom han alene tilbage, tog Lauras Billede op saa' paa det med et Blik, som vilde han sige:

„Tilgiv mig. Det var Synd jeg gjorde imod dig.“

Da, idet han satte Billedet paa sin Plads, forekom det ham, at Ansigtet saa skarpt og indfaldent det var, dog havde et eget blødt, dragende Træk, som han aldrig før havde set, og det prægede sig nu saa dybt i hans Sjæl, at han endnu en Gang maatte tilbage for at se det. —

Men da kunde han ikke mere finde det Træk i Ansigtet.

Ligesom lidt skuffet og med et uklart Suk eller Savn, hvis Op-
hav han ikke kendte, forlod han Stuen. —

Men han troede nu at vide, at det, som bandt ham til Flora, ikke kunde være den Kærlighed, som Laura havde ment.

Dette underlige, dragende Træk, der var kommen og flygtet i samme
Djeblik, havde aabnet en hemmelighedsfuld Verden for hans Sans.

Han hørte Flora inde i en anden Stue le sammen med Tjeneste-
pigerne af en lidt grov Spøg, som en af dem havde tilladt sig, og han syntes, at hendes latterklang styg.

Men da han atter havde hende hos sig, og hun var saa ung og
frisk og hyppig, som den nyfødte Baar selv, kom andre Følelser til
Herredømmet, og han nynnede ud af Elservisen:

„— og her har jeg fundet min Fæstemø,
med hende saa vil jeg leve og dø.
Mens Linden mon løves.“

— — —

Da ti Maaneder og et Par Uger var forløbne efter Brylluppet, fødte Flora et stort, velskabt Drengsbarn til Verden. Og den femte Dag efter sin Nedkomst stod hun op, puslede om Barnet, suiserede og klædte sig og tog imod de Besøgende.

Der var livlige Kvinder iblandt. Lystigt gik det til, og Flora stod ikke tilbage for nogen. Noget var der at tale om og le af; noget at nyde baade af god Spise og Drikke.

Der gik lystige Ord blandt Folk om denne Barselsfærd. Snapt elleve Maaneder var gaaet siden Brylluppet, og der var allerede kommen en lille Arving til Rundsgaard! Skulde Rjeld og Flora have et Barn

for hver elleve—tolvte Maanede, kunde der saaamænd blive nok til Herligheden der nede! — —

Der forløb godt og vel tolv Maaneder, saa spurgtes der atter nyt fra Lundsgaard — om Barnefødsel, om Staaen op paa fjerde—femte Dag, stik imod Jordemoderens Ordre.

Jo, det var Ungdom og Galstab!

Det var en Røne for den rige Kjeld! Nu kom der Arvinger! Nu blev der nogen til at dele al den Rigdom, man havde gaaet og dynget sammen paa Lundsgaard!

Somme begyndte at trække lidt skadesro paa Smilebaandet.

Året efter spurgtes der atter nyt, og det var stort nyt. Flora havde født Tvillinger. —

Det var Spænd! Folk begyndte at le højt.

Flora lo med, ret af Hjertens Lyst. Hun var saa frisk og stærk som en ung Fole. Oppe paa fjerde—femte Dag. Hun havde saa let ved at komme over det. Og det var saadan en Moro for hende og Pigerne, at gaa og pusle om de to smaa Liv, der var Sundheden selv.

Og hvad Herregud, der var jo Velstand nok til de fire! trøstede hun sig. Hun ejede ikke Kjelds Storbonde-Drøm.

Kjeld lo med endnu, men lidt tvunget. Og da det femte Barn efter atter et Års Forløb holdt sit Indtog paa Lundsgaard, og Folk var som besatte af Skadesryd, forsøgte han ikke mere paa at gøre en Røverkule af sit Hjerte. —

Mørk og indesluttet kunde han i lange Stunder gaa og ruge over sit Livs sære Skæbne. —

Kom da dette gaadefulde Træk, som han hin Gang havde set paa Lauras Billed, og skød sig imellem ham og Flora, hvis Træk det aldrig lod sig forene med, kunde han føle et vist Mishag ved Synet af hende, der vel var Sundheden og Livsbegæret selv, men hvis Træk fattedes dette ubestemmelige noget, som paa underlig Maade havde løst sig fra Lauras Billede og hvoraf hans Følelser og Fantasi i inderlig Forening havde fremtryllet de første svage Omrids af en sært betagende Kvindefikfelse.

V.

Dog, var det end kommen brat over Lundsgaard med alt dette løsslupne, frodigt sthydende Liv, saa kom Døden endnu mere brat og tog sin tidlige Høst, først tre af Børnene i en Difteritis, og kort Tid efter Flora i en Tyfus.

Før Kjeld ret sit sig besindet og tænkt over, hvad det var, der gik for sig, sad han alene tilbage med de to af Børnene, en Dreng og en Pige, som den graadige, gamle Høstkarl havde levnet. —

Han kunde ikke sørge, for der var som en Befrielse i det. —

Men der var bleven saa underlig stille omkring ham, ja ligesom dødt. Tjenestefolkenes lystige Leben var thstnet. Og Børnene havde Døden gjort hjemløse ved at rive Moder og tre Søskende bort fra dem.

Dog — op af Stilheden steg atter Røster, ny, forunderlige, der kaldte paa det bedste og fineste i Kjeld, som aldrig noget før havde kaldt. Han maatte stige helt ned af den standsfæere Storbonde-Vets Højsæde, for at lytte, helt der ned, hvor Børnene i Mørkningen sad og græd over Tabet af deres Moder og Søskende. —

Børnene, som hidtil havde sovet i Bærelse sammen med en af Indpigerne, som siden Flora døde, havde beshyret Huset, fik samme Aften deres smaa Senge flyttet ind i Faderens Sovebærelse.

Kjeld puslede selv om dem baade Aften og Morgen og kunde ikke undvære deres Snakken, naar de laa vaagne, eller Lyden af deres Mandedrag, naar de sov. Han vogtede paa dem tidlig og sent, som en Skat, han ikke kunde miste.

De fyldte noget af hans Sjæls Tomhed, og han følte, at Kærligheden til dem var i Pagt med disse ny, forunderlige Røster, som han stundom syntes kom fra hin taagede Kvindeskikkelse, der var fremstaaet af det gaadefulde Træk paa Lauras Billed.

Hun gled ind i Sovebærelset mellem hans og Børnenes Senge.

Hun satte sig paa Sengekanten hos ham og strøg ham blødt over Panden, saa der faldt Fred over de urolige Tanter. Saa var hun atter ved Børnenes Senge. Hun dækkede en Fod, som laa bar, hun glattede paa Pude og Lagen. Hun bøjede sig over de smaa, og hvistede ømt:

„I to smaa Væsner, I trænger til en Moder.“

Men ved Mindelsen om Moderen gød sig et vist Mishag i hans Stemning, og han skød Tanken fra sig. —

Da forsvandt Skikkelsen . . .

Kjeld lagde sig om paa Siden, luffede Øjnene og vilde sove. Men den samme Følelse af Tomhed og Savn vendte da tilbage og holdt ham længe vaagen.

VI.

Den gamle Landsbhlæge var nylig gaaet til sine Fædre.

I hans Sted var kommen en yngre Mand henlands fra. Han var bondefødt. Og det blev sagt, at hans Hustru var langt ude beslægtet med Laura.

Kjeld skulde blive en af de første, der hentede den ny Læge. Det var til et af Børnene, som var bleven pludselig sygt.

Det var ved Nattetid, han førte. Da han kom til Lægeboligen,

var der luffet og sluffet. Men et Øjeblik efter at han havde ringet paa, var Lægen selv ved Døren og aabnede den.

Nogle faa Ord veksledes mellem de to Mænd om Sygdommen. Saa skyndte Lægen sig ind for at søge Medicin ud og trække i Overtøjet. Døren ud til Forstuen lod han i Skyndingen staa aaben.

Rjeld stod i den aabne Dør til Bejen med Tømmen over Armen og tænkte netop paa at gaa hen og stige til Bogns, da han gennem Døraabningen saa' en smalbygget, blødt formet Kvindeskikkelse med stort, løst opsat Haar tegne sig som en Silhouet mod Lampelyset, mens han hørte hende spørge Rægen, hvor han skulde hen, og hvem der var syg.

Det gav et Ryk i Rjeld, og han fik en Fornemmelse, som ghygede Jorden under ham, og hans Hjerte tog til at banke, saa det lød som Hammerslag for hans Øren.

Hvad i Guds Navn var dette! Det var jo hans gaadefulde Kvindeskikkelse, han saa derinde — og hun var Rægens Hustru!

Og i samme Øjeblik vidste han, at han en Gang i hendes Pige-dage maatte have set hende oppe paa Vildbjerg Mølle. —

Mindet om hende, der efter Sigende skulde have arvet alt det fineste af Legemsformer, der fandtes i Metten, var det altsaa, der havde forenet sig med det gaadefulde Træk fra Lauras Billed.

Og nu vidste han, at hun alene var den, til hvem han havde kunnet fatte den dybe Kærlighed, som Laura havde ment, og som hun jo selv ved sit ømme Forhold havde lagt Spiren til i hans Sjæl.

Han stod som naglet til Pletten og stirrede fortabt ind i dette gaadefulde Spil af Legemsformer og Følelser og Skæbner, som her havde fundet sin Løsning.

Men der var Rægen i Pelsfrakke og Pelsstøvler. Sig en stor, godmodig Bjørn gif han Rjeld flods ind paa Livet, for at saa ham bort fra Døren, idet han lod en Bemærkning falde om, at saa maatte de skynde sig.

Ja, det maatte de nok, svarede Rjeld som i Drømme, mens de steg til Bogns.

„Hestene er vel godt til Gangs?“

„Ja.“

„Saa lad dem bare strække ud! Er der langt til Rundsgaard?“

„Nej,“ svarede Rjeld, men syntes dog, at Gaarden maatte ligge nær Verdens Ende, saa langt bort var han kommen fra alt det, som havde bundet ham til denne Gaard.

Langt, langt inde i Mørket laa det alt sammen. Og ind i dette Mørke førte de.

VII.

Der gled nu en Række Aar hen for Rjeld, hvorunder den bitter — vemodige Erindring og saa Glimt af Haab om en ung Tids Tilbliven for hans Efterkommere var det eneste, han havde at leve paa.

Selv var han gaaet ud af Sagaen og havde ikke noget at haabe paa for sig selv ud over det Erindringens Skjggeliv, han havde levet,

siden han mødte Synet af Lægens Hustru, hvem han aldrig mere gen-
saa, idet Lægen kort Tid efter sit første og sidste Besøg paa Lunds-
gaard atter havde afbrudt sin Praksis, for at flytte til en By, i hvis
Nærhed, der fandtes et Sanatorium for Brystsyge, hvor hans Hustru
var bleven indlagt, og hvor hun døde efter et Aars Forløb.

Sønnen, Gorm, var nu omkring ved tyve Aar gammel, sin Fader
op ad Dage i Legemsbygning og Holdning, Kjeldernes ægte Type, og

Datteren, Lydia, nitten. I det Ydre havde hun taget nogen Arv efter
Moderen, og hendes Væsen var ogsaa livligere end Broderens.

Gorm, var mest lig sin Fader. Og der var Tider, da Kjeld
var uvis om, hvilken Vej Sønnen til syvende og sidst vilde blive draget
ind paa, Vettens den gamle eller ogsaa den ny, som Kjelds Følelser
til sidst havde gaaet, og Ungdommen, deriblandt Gorm selv, havde ind-
viet med Leg og Sang. —

Men saa var det en Dag i Høst. —

Rjeld og Sønnen stod ved Laagen, der førte fra Haven ved Lundsgaard ud til en Marksti, og talte om Kornet, som stod mejet udenfor, mens de nu og da spejdede over mod den sydvestlige Himmel, hvor en mørk Skybank og nogle fjerne Døn varslende om et sig nærmende Tordenvejr. Folkene var i Færd med at køre Korn ind og stræbte for at saa saa stort Forspring som muligt for den ventede Bløde.

De to vilde ogsaa have været hen at hjælpe til med Indføringen, da de i det samme saa' en fremmed, ung Pige komme gaaende ad Markstien hen mod Laagen.

Gorm vilde netop have sagt noget om, hvem det mon kunde være, men standsede midt i Sætningen og saa' paa sin Fader, der var bleven bleg og holdt sig fast ved Laagen, mens han saa' paa den fremmede som paa et Syn.

Nu vidste han, hvem hun var, sagde han sagte hen for sig med en Røst, som var Sønnen fremmed.

Gorm spurgte, hvor hun var fra.

Ja, han vidste ikke, hvor hun havde sit Hjem nu.

Men saa, hvad hun hed?

Nej, det vidste han heller ikke.

Sønnen blev mer og mer forundret og spurgte nu om, hvor og naar han da havde set hende, men kunde ikke saa Dine fra hendes Dine, der ogsaa hvilede paa ham.

„Jeg har aldrig set hende.“

„Hvorledes da?“

„Jeg har set hendes Moder for mange Aar siden — hun burde have været din Moder, og var vel ogsaa blevet det, hvis „Rjeld'erne havde været — rigtige Mennesker . . .“

„Den Gaade kan jeg ikke løse.“

„Jeg troede en Gang, at den var løst, men nu mærker jeg, at der er mere tilbage . . .“

Her døde Samtalen hen. Den fremmede var nu kommen dem ganske nær . . .

Hun var en Datter af Lægen, hvis Hustru havde været i Slægt med Laura.

Hun var kommen til Præstegaarden i Besøg, og var sendt et Erinde herved til Lundsgaard fra Præsten.

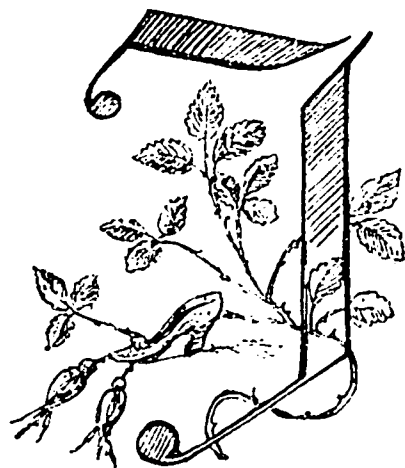
Men dette Erinde blev for hende som noget rent underordnet i samme Øjeblik, hun hilste paa Gorm og mærkede Barmen af hans Blik og Tryk af hans Haand.

Og Rjeld og Sønnen gik det paa samme Maade.

De følte, at under deres Møde med hende, blev Lundsgaard indviet til Bolig for Kærlighedens Gud.

Mellem Mordere.

Græske Minder af Børge Janssen.

Næsten kom jeg en Gang hver Dag, naar jeg skulde op paa Akropolis, forbi et Fængsel, som var indrettet i en gammel tyrkisk Moské. Ved alle Indgange stod der drabelige Skildvagter, som nok saa ud til ikke at være bange for at skyde, hvis det skulde gøres nødig. Trods denne Drabelighed gik det dog ganske gemytlig til i Fængslet.

Blot dette, at Fangerne helt ugenert kunde sætte sig i Forbindelse med Omverdenen og det ganske simpelt paa den Maade, at de rakte deres Hænder ud gennem Jerngitrene og bad om en Almisse af Godtsfolk, som gik forbi. Gitrene sad saa lavt, at man kunde naa op til dem, og jeg nægter ikke, at jeg den første Gang, jeg kom forbi, slog en lille Bue udenom Fængslet. Dels tænkte jeg, at det ikke var tilladt at knytte nærmere Forbindelse med Fangerne — et lille, velrettet Skud henne fra en af Skildvagterne kunde jo have ret generende Virkning — og dels syntes jeg, at de mørke, skulende Ansigter derinde bag Gitrene dannede saa udmærkede og veltrufne Illustrationer til de mange græske Røver- og Mordhistorier, jeg havde hørt, at jeg ikke følte mig særlig fristet til at komme dem nærmere paa Livet.

Men saa en Dag — jeg tror, det var Kong Georgs Navnedag —, da alle Byens Klokker ringede, Flagene gnistrede i Solen, og Akropolis hvid-gyldne Marmor deroppe lyste mod den blaa Himmel, kom jeg igen forbi Fængslet, og nu saa der i Grunden ganske hyggeligt ud. Fængselsporten var slaaet op, og Grænsen mellem den gyldne Frihed herude og Trældommen derinde var kun et Gitter. Foran det ude paa Gaden havde en gammel Sækkepibe-Blæser stillet sig op, og han fløjtede nu løs paa en græsk Dans, mens Fangerne inde i Fængslet tog sig en lystig Svingom.

Folk gik forbi uden at tænke over, at der var noget mærkeligt i det; men jeg stod stille, avancerede lidt efter lidt, kunde ikke saa Djnene fra det mærkelige Syn. Med Liv og Lyst gik Dansen, og det var klart, at de arme Kyre derinde helt havde glemt, at de sad under Laas og Slaa — saadan er Sydens Børn!

Som jeg saa staar i mine egne Tanter, faar jeg med ét et Slag paa Skulderen, jeg vender mig, og foran mig ser jeg en af mine Venner, en græst Officer.

„Kali espera, kala*),“ siger han muntert og lægger til: „Naa, De er nok kommet til Bal!“

„Ja, det er mærkeligt at se, hvor glade de Mennesker er — sig mig, hvilken Slags Forbrydere er det — det er vel ikke Mordere og Røvere — der er vel ingen af dem, der skal hænges?“

Græseren strøg sin Moustache og sagde:

„Jo, saa vidt jeg ved, er det slemme Ræltringer; men hvad, de skal da ogsaa mere sig en Gang imellem, og skal de hænges, saa maa de jo netop skynde sig med Morsfaben.“

Jeg indrømmede det, og vi snakkede videre om Fængslet.

„Hør,“ sagde han saa med ét, „hvis det kan more Dem at høre noget nærmere om disse her Gathve, saa skal det være mig en Fornøjelse en Dag at præsentere Dem for Kommandanten, det er netop en Kammerat af mig, og han er sikkert til Deres Tjeneste.“

Jeg takkede, mens vi drev ned ad Gaden, dampende paa vore Cigaretter, og et Par Dage efter opfyldte min Ven virkelig sit Løfte og præsenterede mig for Fængselschefen, som fortalte mig løst og fast om Thyve og Røvere, saa jeg formelig kunde have faaet Stof til en halv Snæs Røverromaner, hvis jeg da havde brudt mig om det.

Det gjorde jeg ikke; men derimod skal jeg ikke nægte, at jeg med Interesse lyttede til de forskellige Beretninger. Blandt andet huster jeg saadan, at han paa mit Spørgsmaal om Mords Hyppighed svarede:

„Ja desværre, det kan ikke nytte at skjule det, her som i alle Sydens Lande regnes Menneskeliv ikke højt, og et Mord vækker her kun en ringe Opsigt. I Bladene staar der kun et Par Linier om Begivenheden, og det er vel daarlig nok, at Folk læser det. Som Regel lyder Notitsen saaledes: „I Gaar myrdede Faarehyrden det og det Faarehyrden det og det. Morderen er endnu ikke paagrebet.“

„Plejer Faarehyrderne da at være særlig slemme?“ spurgte jeg.

„Na ja — Vældrivere er ogsaa slemme, og vil De vide, min Herre, hvordan det næsten altid gaar til, skal jeg meget hurtig udmale Dem et lille Billede. Se nu her: En Aftenstund mødes to Vældrivere paa en Vej, og de falder i Snak om deres Dyr. Den ene paastaar, at hans Væsel er bedre end den andens, de kommer op at skændes, Knivene trækkes, og i næste Øjeblik ligger den ene med Næsen i Vejret. Og det er saamænd tidt, det gaar saadan til mellem de bedste Venner,“ siger han smilende.

*) „God Aften, alt godt!“

I det samme peger han ud i Fængselsgaarden, hvor en Fange med en Skildvagt i Hælene faar sig en lille Promenade.

„Hvad synes De nu om ham?“ spørger Grækeren.

Jeg ser nærmere paa ham og maa indrømme, at han ser ganske godmodig og elskværdig ud. Jeg siger da saadan noget som: „Men det er da ikke en Morder?“

„Jo,“ smiler Grækeren, „det er det netop, og ved De, hvordan han var saa uheldig at støde en Ben ned?“

Jeg vidste det ikke, men fik saa Forklaringen: Han var Faarehyrde ude i Nærheden af Refisia, og en Aftenstund sad han i sin Hytte og spillede Kort med et Par Venner. Som de nu er i Gang med dette, gaar Døren op, og endnu en Ben kommer ind. Værten spørger, om han vil spille med; men den anden svarer, at han ikke har Tid, men maa af Sted. „Na, det haster vel ikke,“ mener Værten, men den anden bliver ved sit. „Du er vel ikke for fin til at spille med os?“ spørger Værten, og den anden svarer, at det er han ikke; men af Sted maa han.

Ja, det kan der ikke være Tale om, nu skal han spille med dem! Han nægter det, og i næste Øjeblik farer Værten op, Kniven blinker, den arme Fyr ligger død paa Gulvet, og nu gaar Værten dernede i Fængselsgaarden!

„Som De ser, min Herre,“ siger Grækeren, „der skal ikke meget til!“

Jeg indrømmer det og spørger videre, hvordan det gaar med Røveruvæsenet i Grækenland. Han trækker paa Skuldrene og bemærker, at det nu gaar langt bedre end hidtil, og det er først under denne Konge, at man rigtig begynder at faa Bugt med Banditterne; men der maa rigtignok ogsaa grov Konfekt til.

Jeg spørger, hvad han mener, og Svaret lyder:

„Ja, ser De, min Herre, ude et eller andet Sted paa Landet huserer en Røverbande, stjæler Faar, stjæler Lam, og af og til gaar det ogsaa lidt ud over en Kræmmer eller Jøde, som er ude at handle. Saa bliver Gendarmerne sendt ud; men Røverne har gode Smuthuller, og det er ikke saa lige at faa fat i dem. Men De maa ikke tro, at man er uvidende om, hvem det er; hvert Barn paa Egnen kender Navnene paa Banditterne, og undertiden gør de det maaske endda med en Smule Urefrygt i Stemmen. Eventhyrlighed tiltaler os nu en Gang her i Syden! Men ser De, naar man saa har faaet Navnene at vide, ja, saa griber man til det skrappe Middel: man sætter en Pris paa Røvernes Hoved, og har de Slægtninge paa Egnen, saa forvises de foreløbig til en anden Del af Riget. Det er haardt; men der er ikke andet at gøre; thi saa længe Slægtningene er paa Egnen, har

Røverne et Tilhold, kan stadig faa Fødevarer m. m. Som Regel maa jeg for Næsten sige til Røvernes Ære, at naar de hører, det skal gaa ud over deres Slægtninge, saa melder de sig selv."

Videre fortalte han mig, og imellem var der et og andet, som fit Haarene til at rejse sig paa mit Hoved; men det meste har jeg for Næsten nu glemt — dog, en af hans Historier glemmer jeg aldrig, saa længe jeg lever. Her er den:

I Thessalien var der for snart et halvt hundrede Aar siden en ung, smuk Korporal ved Gendarmerne, og samme unge, smukke Korporal havde en ung, smuk Kone, som han elskede saa varmt og inderligt, som man vel i det hele taget kan elske. Dagene gik da let for dem, i sin Fritid sang og spillede han for hende, de var lykkelige.

Saa kom der en skøn Dag inde fra Athen en ung Løjtnant, som skulde staa ved samme Afdeling som Korporalen, og Løjtnanten saa Korporalen; men mere saa han paa Korporalens Kone. Og hun slog Djnene ned; men derfor saa han ikke mindre, og hun mærkede snart, at den Løjtnant altid var i Hælene paa hende.

Nu holdt hun jo meget af sin Mand, og hun brød sig vel slet ikke om Løjtnanten; men at, en Løjtnant er jo nu en Gang mere end en Korporal, og hun følte det som en Ære, at han stadig fulgte hendes Spor. I Byen var der jo mange Piger og mange smukke Piger; men dem saa Løjtnanten ikke efter, kun efter hende — det var dog alligevel stolt!

Kort sagt, hendes Hjerte begyndte at smelte. Først stjal hun sig til at se paa Løjtnanten — han var smuk og fin —, saa smilede hun til ham — Herre Gud, det kunde den hellige Georgias da ikke blive vred over —, og til sidst endte det med, at de snakkede sammen, og det var der jo i Grunden heller ikke noget ondt i, kun var det lidt underligt, at hun ikke talte til Manden om disse Samtaler!

Naa, hvordan det nu gaar og ikke gaar, nok er det, at det mærkelige skete, at Korporalen fra nu af stadig blev sat paa Post i Egne, der laa fjernt fra Kvarteret. I Begyndelsen tænkte han ikke over det; han var jo blind som saa mange Mænd, og saa elskede han jo hende! Den Tanke var ikke et Djeblik faldet ham ind, at hun kunde gøre ham en Sorg. Men en Aftenstund, han sad og drak et Glas Vin med nogle Venner inde paa et lille Gæstgiveri, syntes han, at der blev hvistet saa underligt i Krogene; han lyttede efter, og han syntes, han hørte sit eget og hendes Navn nævnet.

Fra den Dag begyndte han at føle ligesom en Smule Uro. Hvor han gik og stod, syntes han, Folk saa efter ham, hvistede om ham, og med ét slog det ned i ham, at hun ikke mere var imod ham som i gamle Dage, at hun sikkert skjulte noget for ham. Han vilde

da straks gaa til hende og spørge, hvordan det havde fat, og allerede var han paa Vejen, saa standjede han, kunde ikke!

Men en Dag, han igen var blevet sat paa Post et Sted langt borte fra Kvarteret, kunde han ikke længere udholde sin Tvivl. Saa bad han St. Georg om Tilgivelse, fordi han svigtede sin Soldaterpligt, og han forlod sin Post, gik lige til Kvarteret og ind i sit Hus, og der fandt han Løjtnanten i hendes Arme. Ikke et Øjeblik vaklede han, men drog sin Kniv og satte den lige i Løjtnantens Hjerte. Saa vendte han sig mod hende, vilde ogsaa støde hende ned; men han kunde ikke. Som en rasende styrtede han saa bort fra Huset og lige hen til Dommeren, angav sig selv, blev forhørt, tilstod alt og blev dømt til 35 Aars Fængsel.

Og i 35 lange Aar sad han i Fængslet her, aldrig klagede han sig, altid var han tavst. Saa endelig slap han fri, og paa sit Dødsleje fortalte han en Ven, hvordan det hele var gaaet.

„Men kære,” sagde Vennen, „hvorfor sagde du dog ikke i Forhøret, hvordan det var gaaet til? For du ved da, at saa var du blevet frikendt efter græff Lov.”

„Det vidste jeg,” sagde den gamle; „men saa var hendes Navn blevet plettet, og det maatte det ikke.”

Saadan døde denne Helt, denne trofaste Elsker, som i 35 Aar led for sin Kærlighed.

Fra den Dag slog jeg aldrig Bue omkring Fængslet, men lagde altid et Par Lepta i de fremrakte Hænder; jeg kunde jo ikke vide, om der sad en Helt endnu derinde.

Før og Nu.

Af J. A.

Hmere end tredjindstyve Aar har jeg kendt København, hvilken Forskel!! — — ja, man behøver jo ikke en Gang at gaa saa langt tilbage, for at se den store Forskel paa „Før og Nu”. —

Men i 1842, da jeg første Gang var paa et længere Ophold i København, da havde vi det hele, Boldene, Gravene o. s. v.

At! de smukke, gamle Bolde med styggefulde Alleer, hvor man kunde gaa fra Vester lige til Østerbro, uden at betræde Gaderne, „Bastionerne” med de tusende Bejrmøller og landlige Boliger, med

Høns og Vender, stundom med en græssende Ged. — — Og saa de brede, sivfransede Grave, med Kirsebærgangen ved Boldens Fod, hvor der om Foraaret duftede af Violetter, og længere hen af Hvidtjørn; man skulde have Tegn til Kirsebærgangen, og der stod en Skildevagt ved Indgangen; men det lod sig ogsaa gøre at kravle eller glide ned ad Boldsfraaningene, og jeg tror nok, at der er holdt adskillige Stævninger der der.

Ude paa Christianshavn, som i det hele har bevaret saa meget af det gammeldags Præg, kan man endnu se de brede Grave og Boldene, dog ikke saa høje og imponerende som dem om selve København.

Byens Porte vare saa snævre, at man maatte trykke sig op ad Muren, naar der førte en højt læsset Fragtvogn eller et Læs Sæd gennem Porten, thi en Luksus som Omnibusser kendte man ikke den Gang.

Saa var der Sicebommen! egentlig „Acficebommen“, enhver Vogn, som kom til Byen, maatte holde stille, og Toldbetjenten mødte med sit lange Spyd og spurgte, om man førte toldpligtige Varer med sig; og selv om man nok saa energisk benægtede dette, jog han dog sit spidse Spyd paa langs og tværs igennem Vognen, saa man maatte vogte sine Ben og Fødder vel.

Naar man nu tænker sig om Morgenene paa Torvedagene, da holdt Vognene i „Række“ langt ud ad Vesterbro, og der hjalp intet „Herregud“, man maatte ikke bryde Rækken, selv om der var nok saa gyldig Grund til at skynde sig.

Jeg mindes saaledes et Tilfælde — en ung Familie havde om Sommeren ligget paa Landet i et af de Gartnerhuse med store haver, som den Gang fandtes paa Fasanvejen bag Frederiksberg Have; — den unge Frue befandt sig en Morgen ilde; man fik hentet en Droske, og mente i god Tid at kunne naa deres Hjem i Byen; men Ak og Be! man naaede kun Vognrækken ved Sicebommen, hvor man maatte vente over en Time, og der i Vognen kom saa den unge Berdensborger frem til Lysset; heldigvis var Faderen Læge og med i Vognen, saa det hele endte godt, og Bedkommende er nu en meget agtet og anset Embedsmand her i Staden.

I næsten alle Gader var der den Gang toppede Brostene og høje Fortove med smalle, hulslidte Fliser; det var just ikke behageligt, naar man gik hjem fra Teater eller Selskab, at balancere paa de klapprende Trægalocher (Guttaperka kendte man ikke noget til i de Tider) og Belysningen bestod i kummerlige, tyndt spredte Tranlamper.

Og dog morede man sig storartet (som kun Ungdommen kan det) en saadan Teateraften med Phister, Fru Heiberg, Hr. og Fru Nielsen o. s. v. havde man gerne købt med langt større Besvær.

Saa om Sommeren Søndag Eftermiddag vandrede man trøstlig, svedende og trætte den lange Vesterbro med Solen lige i Øjnene, ud til Frederiksberg Have, hvor Onkel og Tante havde indbudt til en Kop The i Schweizer-Huset, der kunde billigtvis kun være Tale om en Droske til Mutter og de Smaa, hvoraf der altid var flere end nok, da Familien voksede omtrent hvert Aar; alle vi andre maatte gaa, hvilket vi med Fornøjelse gjorde, da Onkel og Tante var elskværdige, gæstfrie Mennesker og der altid var Leg og Løjer for Ungdommen.

Næste Aar, da jeg kom til Byen, havde min Onkel lejet Udgang til en temmelig stor Have med et Trælysthus, hvor de kunde have Kopper, Talerkener o. s. v. i et Skab; der kunde vi nu drage hen, ogsaa undertiden de søgne Eftermiddage; det var et Steds i Bredegade paa Frederiksberg. Saa gik Vandringen ad gammel Kongevej, den Gang en almindelig Landevej uden Brolægning, med enkelte Gartnerhaver eller aabne Marker til begge Sider. Der fandtes, saavidt jeg mindest, kun 2 eller 3 Steder paa hele Strækningen, og de laa omgivne af Træer og ikke lige ved Vejen; selve Frederiksberg By havde mest lave, smaa Huse, mange med Straatag, og den lille, ottekantede Kirke var den Gang mere end tilstrækkelig for Menighedens Størrelse. Efter at have boet paa Landet i mange Aar, flyttede vi sidste Efteraar til Hovedstaden og valgte en Bolig temmelig langt ude paa Frederiksberg.

Ja!! Nu var København ikke alene en Hovedstad, men en Storstad, med al Nutidens Lüksus og store Fordringer.

En af mine første Ture ind til Byen var en Aften henad Juletid. Min unge Datterdatter vilde gerne se Butikernes Juleherlighed ved Lys, vi toge altsaa Vejen ad gammel Kongevej.

Naada!! jeg maatte spørge mig selv om jeg drømte eller var vaagen — Asfalt, høje, paladsagtige Huse, store, elegante Butiker, elektrisk Belysning og elektriske Sporvogne; disse rullende Glashuse, fulde af pyntede Mennesker og straalende af Belysning i mange forskellige Farver. Var det virkelig den tause, stille gamle Kongevej med de faa Huse? —

Vi kom altsaa ind til det forhenværende Halmtorv med sine faa, tarvelige Gæstgivergaarde og Hørkræmmerbutiker. — Nu hedder det Raadhuspladsen, hvor Masser af Spor krydser hinanden til alle de forskellige Sporvejslinier, og hvorfra man for 10 Øre kan køre milevidt bort, langt ud til Amager, Valby, Hellerup o. s. v. — Men en vanskelig Opgave er det sandelig for Landsbyfolk at finde Rede i alt dette, og man ser dem da ogsaa vandre omkring som forvildede Faar, med ængsteligt spørgende Øjne, og ofte opdage de først naar de have kørt et langt Stykke Vej, at de har valgt en forkert Rute og haabløst fjerner dem fra det Maal, de vilde naa.

Læg saa ogsaa Mærke til den Række store, pragtfulde Hoteller, alle

straalende i elektrisk Belysning, de ser saare indbydende og fristende ud, men jeg vil dog ikke raade nogen til at gaa derind, naar de ikke har en velspækket Pengepung.

Over det hele dominerer dog det nye Raadhus, denne skønne Bygning, der, skønt den ikke er oplyst saaledes som Hotellerne, netop ved sin Stilhed og Ro virker mere imponerende end alt det øvrige.

Inde i Byen var det jo ligejaa straalende og vi Landsbymennesker gik beundrende fra det ene Butiksvindu til det andet, og kunde ikke faa Mod til at gaa ind til al denne Pragt og gøre vore smaa, bestedne Indkøb.

Men af! det var ikke altsammen Herlighed; da vi kom til Østergade var det begyndt at regne, og paa den vaade Stentrappe til en af de store Butiker sad to smaa Børn, en Dreng og en Pige, med nogle elendige Papirblomster, som de rakte frem mod de Forbigaaende, for om muligt at sælge dem; de saa forfrosne og elendige ud, med sløve, ligegyldige Øjne, som viste, at de kun kendte til Udsælselighed. Jeg gav dem hver en 5-Ore og gik videre, men kunde ikke faa dem ud af mine Tanker; det var jo dumt at give dem Penge, Brød var det de trængte til; vi fandt saa en Bagerbutik, og gik tilbage, vel forsynet med Wienerbrød. De var der endnu, og vi delte Brødet imellem dem, men ikke engang dette bragte Liv i deres Ansigter, de spiste graadigt, men saa lige sløve og ligegyldige ud. „Hvad hedder du?“ spurgte jeg Pigebarnet, „Thusnelba“! „hvor bor I,“ paa en Kvist i Regnegade hos Moder“, Fader var der naturligvis ikke Tale om. Thusnelba, dette Navn lige taget ud af en Rolportage Roman, og denne Bolig, rullede hele Billedet op for mig, Elendighed i Nutiden og Fortabelse i Fremtiden.

Dette er ikke sagt som en Bebrejdelse imod Københavns Godgørenhed, som vistnok er større nu end nogen Sinde; men kun for at betegne Modfætningerne i en Storstads Liv. Hvor vilde det ogsaa være muligt at trænge ind i alle Braaer og finde alle de stakkels Børn, som have usle Hjem, især blandt den Klasse, som holder det ydre Skin vedlige, naar de selv kommer frem for Dagens Lys, men skjuler deres sande Forhold for Omverdenen.

Vi gamle har som oftest en slem Bane til kun at se Skyggesiderne ved Nutiden, og fremhæve alle Herlighederne ved de saakaldte „gode, gamle Dage“. Dette vil jeg, efter Evne, stræbe at undgaa, da enhver Tidsalder sikkert har baade sine Mangler og sine Fordele. En Ting tror jeg dog, at vi alle kan være enige om, nemlig at kalde dette sidste Aarhundrede for Oplysningens og Belysningens Tidsalder; thi hvilke storartede Opfindelser er der ikke gjort, som formindsker Afstandene og giver Rettelse ved Arbejdet paa utallige Punkter; ikke en Gang Tændstikkerne havde man i min Barndom, man maatte omhyggeligt gemme Tørvegløderne i

Aften fra den ene Dag til den anden, og Mændene gik med Fyrsvamp, Staal og Sten i Lommen for dermed at slaa Ild til at tænde deres Pibe, hvilket ikke var saa ganske nemt.

Alle vil vist ogsaa indrømme, at dette Aarhundredes ledende Mænd, særligt her i Landet, have udfoldet en oprigtig og energisk Stræben efter at udbrede Dannelse og nyttige Kundskaber blandt Befolkningen. Hvilket Utaal af Almueskoler og folkelige Højskoler er der ikke oprettet.

Hvad nu Belysningen angaar, da behøve vi blot at se tilbage til Tranlygterne og de hjemmestøbte Talgløs, som man møjsommeligt maatte pudse, medens nu hver Aften Gader og Torve straalet med en glimrende Belysning, og i de fleste større Huse behøver man kun at trykke paa en lille Knap, saa (bogstavelig med Lynets Fart) straalet alle Værelser med festlig Glans.

Der kunde jo endnu anføres mangfoldige Eksempler, men nu gør jeg bedst i at slutte, for ikke at give efter for de gamles anden Skødesynd, Snakkesalighed.

Folkevise.

Dg jeg har mig en Kæreste
saa sød, saa mild og skøn —
saa lystelig at skue
som Bøgen den er grøn. —
Og hun skal hvile i min Arm —
og hun skal kysse Kinden varm,
min egen lille Pige.

Saa god som hun, er ingen
udi det hele Land,
og derfor vil jeg blive
den lykkeligste Mand. —
For hun skal brede Dugen hvid
ved Sommer og ved Vintertid,
i Vaaren og i Høsten.

Ja, hun skal Dugen brede
og sætte Mad paa Bord,
og hun skal Sengen rede
saa blød, saa bred og stor.

Dg hun skal frydre Sul paa Fad
med Smil om Mund — saa hjerteglad
hver Dag og Aften silde.

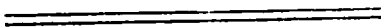
Saa, hun skal altid være
mig nær og i mit Sind,
og aldrig skal en Taare
gro fast paa hendes Kind,
for jeg vil kysse Taaren bort
den Dag saa lang — den Nat saa kort, —
som skifter under Solen.

Men er vi bleven Mand og Liv —
jeg og min lille Pige —
saa vil vi begge kappes om
at skifte Alting lige.
Saadan, at jeg kun Byrden faar,
om der maa komme strenge Aar
hun maa den aldrig drage.

Dg ellers vil vi dele hver
en Gave Gud vil sende —
og vi vil aldrig tvistes om,
hvorhen vi vil os vende.
Bed Bejen nikker Blomster smaa
til to, der altid vil forstaa,
at Fred er Livets Lykke.

Til Baar saa skal vort Bryllup staa;
naar Bøgen springer ud
vi følges ad til Kirke,
og saa skal hun staa Brud!
Saa tæller vi ej Gøgens Ruf,
thi endt er vore Længsler's Suf —
og Præsten siger Amen!

Nage Brandt.

Den bedste og mest
praktiske Kogebog:

Christiane Helsted's

større Kogebog

med henved 1000 Anvisninger til

**Kogning, Stegning,
Kage- og Brødbagning,
Syltning, Slagtning,
Saltning osv.,**

indrettet paa en billig og vel-
smagende Tillavning og tilegnet
unge Husmødre og
Kokkepiger.

 Pris: 2 Kroner

Christiane Helsted's Kogebog er nu
saa bekendt og benyttet over hele Lan-
det, saa vel hos høje som lave, hvor man
sætter Pris paa et godt Bord, at den ikke
længere trænger til nogen Anbefaling.
Den er en af de mest brugbare og dog
billigste Kogebøger, man kender, og
mangen ung Husmoder og Pige er ved
den kommen ud over Vanskeligheder, som
de næppe havde tænkt mulige at over-
vinde, netop fordi den er saa letfattelig
og tydelig.

Stærkt indbunden 50 Øre mere.